

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži

Ondřej Procházka

Plzeň 2022

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Ondřej PROCHÁZKA**
Osobní číslo: **R17M0250P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži**
Zadávací katedra: **Katedra obchodního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Základní pojmosloví
3. Vývoj právní úpravy soutěžního práva, soutěžní právo dle právní úpravy České republiky a Evropské unie
4. Jednotlivé příklady zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži
5. Rozbor rozhodovací praxe pojednávající o zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži, a to jak soudy České republiky, tak i Soudním dvorem Evropské unie
6. Prostředky pro ochranu hospodářské soutěže, postup veřejnoprávních orgánů k zamezení zneužití dominantního postavení
7. Trestněprávní rovina zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži
8. Závěr

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- BEDNÁŘ, Josef. Aplikace soutěžního práva v rozhodovací praxi: z rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, Komise a Evropského soudního dvora. Praha: C.H. Beck, 2005, 624 s. ISBN 8071794287.
- BEJČEK, Josef, HAJN, Petr, POKORNÁ, Jarmila. Obchodní právo: obecná část, soutěžní právo. Praha: C.H. Beck, 2014. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-547-3.
- ŠMEJKAL, Václav, DUFKOVÁ, Barbora. Soutěžní právo EU: casebook: rozsudky SDEU 2006-2020. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7598-977-2.
- KINDL, Jiří. Soutěžní právo. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1
- RAUS, David. Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0.
- MIKULÍKOVÁ, Lucie. Soukromoprávní vymáhání soutěžního práva v ČR: teorie a praxe. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-791-0.

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Pavla Tloušťová, Ph.D., MBA

Katedra obchodního práva

Datum zadání diplomové práce:

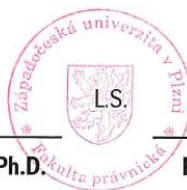
14. března 2021

Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2022

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
děkan

Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 14. září 2021

Prohlášení:

*„Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci na téma **Zneužití dominantního postavení v hospodářské soutěži** vypracoval samostatně. Všechny prameny a zdroje, které jsem použil při psaní této práce, jsou citovány v poznámkách pod čarou a uvedeny v seznamu použité literatury a dalších zdrojů.“*

V Praze 28. 3. 2022
Ondřej Procházka

Poděkování:

Rád bych tímto vyjádřil své poděkování JUDr. Pavle Tloušťové MBA, Ph.D. za vedení mé diplomové práce. Rovněž bych chtěl poděkovat svým kolegům, přátelům a rodině za vstřícnost a podporu, kterou mi poskytli.

Obsah

ÚVOD.....	1
1. PRÁVNÍ VÝVOJ OBLASTI SOUTĚŽNÍHO PRÁVA, SOUTĚŽNÍ PRÁVO DLE PRÁVNÍ ÚPRAVY ČESKÉ REPUBLIKY A EVROPSKÉ UNIE.....	3
1.1. PRÁVNÍ ÚPRAVA ČESKÉ REPUBLIKY	3
1.1.1. Právní úprava za první republiky	3
1.1.2. Právní úprava v období od 1948 do 1989	4
1.1.3. Právní úprava od roku 1989 do současnosti	4
1.2. KOMUNITÁRNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA	6
1.2.1. Východiska komunitární úpravy	6
1.2.2. Vývoj komunitární úpravy.....	7
2. ZÁKLADNÍ POJMOSLOVÍ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE	10
2.1. HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ	10
2.2. SOUTĚŽNÍ PRÁVO.....	10
2.3. SOUTĚŽITEL.....	11
2.4. PODNIK.....	12
2.5. RELEVANTNÍ TRH	15
3. POJEM DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ	17
3.1. OBECNĚ O DOMINANTNÍM POSTAVENÍ.....	17
3.2. DOMINANTNÍ POSTAVENÍ JEDNOHO SOUTĚŽITELE	20
3.3. DOMINANTNÍ POSTAVENÍ VÍCE SOUTĚŽITELŮ	21
3.3.1. Rozdíl mezi kolektivním dominantním postavením a kartelovými dohodami	23
3.4. KONCEPT ZVLÁŠTNÍ ODPOVĚDNOSTI DOMINANTNÍHO SOUTĚŽITELE	24
4. ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ.....	26
4.1. POJEM ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ.....	26
4.2. LIBERACE ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ	29
4.3. JEDNOTLIVÉ FORMY ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ	32
4.3.1. Vynucování nepřiměřených podmínek	32
4.3.2. Junktimace	33
4.3.3. Diskriminace.....	35
4.3.4. Zastavení nebo omezení výroby, odbytu nebo výzkumu a vývoje.....	36
4.3.5. Nepřiměřeně nízké ceny	38
4.3.6. Odmítnutí poskytnout podstatná zařízení a práva duševního vlastnictví.....	41
4.3.6.1. Podstatná zařízení.....	42
4.3.6.2. Síť.....	44
4.3.6.3. Využití duševního vlastnictví.....	44
4.3.7. Další formy zneužití	45
4.3.7.1. Strukturální zneužití	45
5. PROSTŘEDKY K ZAMEZENÍ ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ.....	47
5.1. SPRÁVNĚ PRÁVNÍ ROVINA	47
5.1.1. Postavení ÚOHS.....	47
5.1.2. Opatření k nápravě	48
5.1.3. Předběžná opatření.....	49
5.1.4. Přijímání závazků.....	49
5.1.5. Sankce	51
5.2. TRESTNĚPRÁVNÍ ROVINA.....	52
5.3. SOUKROMOPRÁVNÍ ROVINA	53
5.3.1. Obecně o soukromoprávním vymáhání.....	53
5.3.2. Jednotlivé soukromoprávní nároky.....	54
5.3.2.1. Právo na náhradu škody	54
5.3.2.2. Právo na vydání bezdůvodného obohacení.....	56
5.3.2.3. Právo na zadostiučinění.....	56

6.	ZÁVĚR.....	58
7.	SUMMARY.....	60
8.	SEZNAM ZKRATEK.....	61
9.	SEZNAM POUŽITÝCH PRAMENŮ	63

Úvod

Hospodářská soutěž představuje oblast, kde dochází k realizaci obchodní a další činnosti jednotlivých soutěžitelů. Jak naznačuje slovo soutěž, jedná se o oblast, kde se proti sobě střetávají jednotliví soutěžitelé a snaží se získat konkurenční výhodu oproti jiným, aby naplnili své cíle a dosáhli například lepších hospodářských výsledků v porovnání nejen s ostatními soutěžiteli, ale i s předchozími účetními obdobími. Není neobvyklé, že v důsledku úspěchu jednoho soutěžitele nad ostatními se tento ocitne v dominantním postavení, kdy ovládá značnou část relevantního trhu a svým postavením může vyčnívat nad konkurencí.

S dominantním postavením nelze automaticky spojovat negativní důsledky. V dominantním postavení se soutěžitel může ocitnout i za dodržení pravidel hospodářské soutěže díky schopnostem a dovednostem, které přináší konkurenční výhodu. Na dominantního soutěžitele je však kladena zvláštní odpovědnost. Jelikož dominantnímu soutěžiteli se naskytuje snadnější příležitost k nekalosoutěžnímu jednání, tedy ke zneužití svého dominantního postavení.

Dominantnímu soutěžiteli přináší takové postavení nespornou konkurenční výhodu, díky čemuž se může chovat způsoby, které by nebyly ostatními účastníky trhu akceptovány, pokud by neexistovalo dominantní postavení. Rozhodovací praxe v průběhu vývoje hospodářské soutěže se zabývala mnohými případy zneužití dominantního postavení a s ohledem na neustálý vývoj a technologický pokrok nelze předpokládat, že by se v budoucnu neobjevovali noví soutěžitelé v dominantním postavení, kteří by nezamýšleli svého postavení zneužít.

Nesporným je, že zneužití je nežádoucí jev, který vede k poškození jednak spotřebitelů, ale i dalších soutěžitelů. Je tedy v zájmu nejen každého státu, ale i Evropské unie, jelikož relevantní trh v mnohých případech není omezen hranicemi jednotlivého státu, aby hospodářská soutěž probíhala za dodržení férových podmínek, díky kterým prosperují, jak samotní soutěžitelé, tak i spotřebitelé a potažmo i státy a Evropská unie. Stanovení pravidel není možné bez zásahu na komunitární a národní úrovni.

Cílem této diplomové práce je jednak představit jednotlivé způsoby zneužití dominantního postavení v kontextu jejich metod a současně v jejich vymezení zákonem a rozhodovací praxí a dále uvést důsledky plynoucí pro dominantní soutěžitele za zneužití.

Obsah této diplomové práce je členěn na úvod, pět kapitol a závěr. První kapitola obsahuje stručný exkurz do historického vývoje oblasti soutěžního práva ve dvou liniích, kdy v první linii se autor zabývá vývojem zneužití dominantního postavení na úrovni komunitárního práva a druhá linie vývojem na úrovni vnitrostátního práva České republiky. Druhá kapitola uvádí definici základních pojmů spojených se zneužitím dominantního postavení, bez kterého vymezení zneužití dominantního postavení nelze posoudit. Třetí kapitola se zabývá samotným dominantním postavením a odlišnostmi mezi dominantním postavením jediného soutěžitele v porovnání s kolektivním dominantním postavením. Čtvrtá kapitola se věnuje samotnému zneužití dominantního postavení jednotlivými metodami, a to systematicky dle jejich obsažení v zákoně o ochraně hospodářské soutěže, kdy jednotlivé praktiky tvoří dílčí podkapitoly. Následující kapitola rozvádí důsledky deliktního jednání dominantního soutěžitele v rozporu s pravidly hospodářské soutěže. Důsledky jsou děleny na veřejnoprávní a soukromoprávní.

1. Právní vývoj oblasti soutěžního práva, soutěžní právo dle právní úpravy České republiky a Evropské unie.

1.1. Právní úprava České republiky

1.1.1. Právní úprava za první republiky

Při vzniku Československé republiky v roce 1918 byl právní řád tvořen primárně z převzatých předpisů z tehdejšího Rakouska-Uherska. Převzat byl i Rakouský koaliční zákon č. 43 z roku 1870. I když v předpise absentuje úprava dominantního postavení a jeho zneužití, již zde byl položen základ ochrany “spotřebitele“ v kontextu § 4, jenž považoval ujednání živnostníků s cílem zvýšit ceny zboží v neprospěch zákazníků za neplatné.¹ Z pohledu současné úpravy lze přirovnat znění normy zakazující nepřiměřené navýšení ceny v neprospěch zákazníka k naplnění podmínek nekalé soutěže. Živnostník zvyšující ceny mohl jednat v rozporu s dobrými mravy a přivodit tak újmu zákazníkovi. Mohl se tedy dopustit nekalosoutěžního jednání, avšak zneužití dominantního prozatím absentuje.

Pro Československou republiku po přistoupení Pařížské unijní úmluvě vznikla povinnost právně zaručit ochranu hospodářské soutěže. Nekalosoutěžnímu jednání vymezoval zákon o ochraně proti nekalé soutěži z roku 1927. Jelikož se jedná o rané počátky soutěžního práva, ani zde zákonodárce neupravuje dominantní postavení, natož jeho možné zneužití. I když není zneužití dominantního postavení vymezeno explicitně, je možné dojít k závěru, že je postižitelné v souladu s generální klauzulí, odkazující na porušení dobrých mravů a poškození soutěžitele.

Materie dominantního postavení se objevila až v zákoně č. 143/1933 Sb., o kartelech a soukromých monopolech. Tento zákon již explicitně upravuje pojem monopolu. Tehdejší vymezení monopolu se od současného pojetí dosti lišil. Za soukromý monopol byl považován subjekt schopen stanovit nepřiměřeně vysoké ceny, které nejsou ospravedlnitelné ani za zvláštních poměrů výrobních nebo

¹ ÚOHS. Vývoj soutěžního práva. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. Brno, 2012 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu/vyvoj-soutezniho-prava.html>

obchodních ve volné soutěži dle § 17 zákona o kartelech a soukromých monopolech.

1.1.2. Právní úprava v období od 1948 do 1989

Zásadní změna pojetí dominantního postavení nastala po druhé světové válce a změně politického spektra Československé republiky. S nástupem komunismu v únoru 1948 za změnou pravidel soutěžního práva stojí primárně změna ekonomického myšlení. Koncept soukromého vlastnictví byl několika znárodnovacími zásahy omezen, čímž došlo ze strany zákonodárce značným zásahem do soutěžního práva. I přes zavedení řízeného hospodářství zůstal zákon o kartelech a monopolech v účinnosti, ačkoliv jeho aplikace v praxi byla ponížena téměř na nulu. Naopak zákon proti nekalé soutěži komunistický režim v platnosti neponechal. Jeho účinnost byla zrušena k 31. 12. 1950.

V daném období existence se nelze bavit o existenci hospodářské soutěže. Nahrazením tržního principu plánovaným hospodářstvím hospodářská soutěž neexistovala, neboť zákonodárce a tehdejší režim určoval jak množství na straně nabídky, tak i ceny, a to prostřednictvím státních podniků.

Zatímco v tomto období se v západních zemích zrodila právní úprava dominantního postavení a jeho zneužití již komunitárním právem na úrovni komunitárního práva v článku 86 smlouvy o existenci evropského hospodářského společenství.

1.1.3. Právní úprava od roku 1989 do současnosti

V důsledku sametové revoluce a státního převratu se Československo vrátilo k modelu tržní ekonomiky a umožnilo soutěžitelům svobodně působit v hospodářské soutěži. Jedná se o zásadní změnu, která nastala zhruba po 40 letech neexistence soutěžního prostředí. Se vznikem samostatného Československa zde existovalo právní vakuum v oblasti soutěžního práva. Dočasné vyplnění neexistence právní úpravy byla vyřešena vložением pravidel hospodářské soutěže do novely hospodářského zákoníku pod č. 103/1990 Sb. Základní pravidlo zneužití dominantního postavení bylo formulováno v § 119d, jehož obsah upravoval generální klauzuli nekalosoutěžního jednání, pod kterou lze vztahovat i zneužití dominantního postavení.

Samostatný právní předpis zabývající se hospodářskou soutěží byl až zákon ochrany hospodářské soutěže 1991. Jelikož státní podniky převzaly postavení po předchůdcích minulého režimu, existovalo v jejich případě beze sporu dominantní postavení a v některých oblastech téměř monopolní, samostatný předpis byl žádoucím pro zajištění funkčnosti dominantního postavení. Optikou dnešního vymezení dominantního postavení byla tehdejší právní úprava více striktní. Dominance u soutěžitelů² ze zákona explicitně nastala, pokud soutěžitel během 12 po sobě jdoucích měsíců zaujímal nejméně 30 % relevantního trhu, jak bylo vyjádřeno v § 9 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže 1991. Autor zmíněné ustanovení považuje za velice tristní, jelikož pro přesné posouzení dominantního soutěžitele je nezbytné zkoumat postavení v kontextu dalších skutečností jako je tržní síla a podobně. V mnohých případech soutěžitel s tržním podílem přesahující 30 % nemusí naplňovat další znaky jako je například schopnost soutěžitele chovat se nezávisle na ostatních soutěžitelích či objektivní možnost přivodit spotřebitelům a konkurenčním soutěžitelům újmu, o čemž bude uvedeno dále v této práci. V návaznosti na dominantní postavení zákonodárce výslovně definuje pojem monopol, a to v souladu s běžně přijímaným vymezením monopolu odbornou veřejností, kdy monopolem je soutěžitel, který „není vystaven soutěži vůbec.“³

Znatelný rozdíl oproti současné úpravě spočíval v povinnosti soutěžitele oznámit existenci dominantního postavení, a to neprodleně. Zákon již neuvádí, od kdy je soutěžitel povinen takové oznámení provést. Dotčené ustanovení výslovně neuvádí, zdali je soutěžitel povinen oznámit existenci dominantního postavení neprodleně poté, co takové postavení vzniklo anebo poté, co se o svém dominantním postavení dozvěděl. Z pohledu jazykového výkladu však usuzuji, že formulaci bez prodlení je nutné vztahovat od okamžiku vzniku dominantního postavení.

Jelikož v období do rozdělení na Českou a Slovenskou republiku bylo Československo federativní stát, existovaly zde dva úřady pro ochranu hospodářské soutěže, kdy každý samostatně vykonával svou působnost na území jednotlivého státu. Nadto byl ustanoven federální úřad pro ochranu hospodářské soutěže, jehož

² Zákon o ochraně hospodářské soutěže 1991 nepracuje s pojmem soutěžitel jako právní úprava, ale s pojmem podnikatel. Jedná se pouze o terminologickou odlišnost, ale skutkové vymezení podnikatele je totožné jako v současně účinné právní úpravě pro soutěžitele.

³ Viz § 9 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže 1991

působnost se vztahovala na případy, kdy dominantní soutěžitel měl tržní podíl více jak 40 % na relevantním trhu. Relevantní trh byl z geografického vymezení dle dikce zákona rozdělen zvlášť na oblast České republiky a oblast Slovenské republiky. Jak je patrné přímo ze zákona, federální úřad mohl rozhodovat v jako prvoinstanční správní orgán, byla-li naplněna podmínka 40% tržního podílu.

Zákon o ochraně hospodářské soutěže 1991 byl během své účinnosti třikrát novelizován, kdy v pořadí druhá novela č. 286/1993 Sb. provedla formální změnu, kterou byl nahrazen pojem podnikatel za pojem soutěžitele, který je užíván současným předpisem. byl v účinnosti až do 30. 6. 2001, kdy byl derogován zákonem o ochraně hospodářské soutěže. Navazující zákon o ochraně hospodářské soutěže nabyt účinnosti k 1. 7. 2001 a po přijetí celkem mnoha novel, kdy některé z nich například reagují na slučitelnosti českého práva s právem komunitárním,⁴ je účinný doposud.

Zákon o ochraně hospodářské soutěže přinesl hned několik změn. Soutěžitel nově není povinen oznamovat ÚOHS existenci dominantního postavení, což dle názoru autora lze přijmout za změnu šetřící práva soutěžitelů. Novým pojmem bylo zavedení kolektivní dominance, která byla do českého právního řádu zavedena po vzoru jejího vymezení v článku 102 SFEU (tehdy ještě článku 86 SES). Ve vztahu k vymezení dominantního soutěžitele zákon o ochraně hospodářské soutěže přidal v § 10 odst. 1 jako definiční znak tržní postavení, které je do jisté míry nezávislé na jiných soutěžitelích či spotřebitelích v souladu s obecně přijímanými závěry SDEU.⁵

1.2. Komunitární právní úprava

1.2.1. Východiska komunitární úpravy

Po ukončení druhé světové války se dominantním postavením zabývalo převážně tehdejší Spolková republika Německo, avšak kodifikace proběhla až v roce 1957. Německý ordoliberalistický přístup zastávající tezi zavedení sociálního tržního hospodářství. V souvislosti s direktivně řízeným hospodářstvím

⁴ Příkladem novela zákona č. 188/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

⁵ Case C-27/76 *United Brands Company and United Brands Continentaal BV vs. Komise* [1978] 00207

a ekonomickou krizí ordoliberalisté zastávali názor, že „svobodná tržní ekonomika není schopna zabezpečit dynamickou rovnováhu ekonomiky za plného využití zdrojů“⁶ a je potřeba státní intervence.

Ordoliberalismus si kladl za cíl zajistit spravedlivé konkurenční prostředí bez existence dominantního soutěžitele, anebo až monopolu. Jedním ze základních principů, kterým má být spravedlivá konkurenční prostředí naplněno je otevřený vstup na trh. Současně by měly být prostřednictvím zákona stanoveny podmínky hospodářské soutěže, díky kterým není soutěžitelům umožněno deformovat soutěžní prostředí a znemožňovat participaci dalším soutěžitelům. Bez stanovení takových podmínek dochází na trhu k omezení účasti dalších soutěžitelů. Důsledkem nedostatečných záruk k zabránění monopolních soutěžitelů může nastat situace, kdy vliv monopolistů dosahuje takové míry, která jim přinese nejen hospodářský vliv, ale současně s tím spojený i vliv politický. Nicméně i dle tohoto ekonomicko-politického směru mohou být připuštěny výjimky limitace svobodného přístupu na trh. Limitace nastává tam, kde je zvýšený veřejný zájem a je potřeba dosáhnout vyššího stupně regulace relevantního trhu, jak tomu je například v případě národní banky.⁷

Optikou ordoliberalistů za největší riziko narušení férové hospodářské soutěže byla existence naprosté smluvní volnosti. Dle jejich názoru bez efektivního státního dozoru a nastavení restriktivních pravidel bylo možné dosáhnout centrálního řízení relevantního trhu dominantním soutěžitelem anebo kartelem. Je proto úlohou státu preventivně předcházet takové situaci a stanovit mantinely dopadající na smluvní volnost, zejména na uzavírání kartelových dohod.⁸

1.2.2. Vývoj komunitární úpravy

První základní vymezení hospodářské soutěže bylo obsaženo již ve smlouvě o založení Společenství uhlí a oceli. Článek 66 Smlouvy o společenství uhlí a oceli stanovil základní pojetí dominantního postavení. Shodně jako u vývoje českého právního pojetí i v tomto případě nebylo používán od pro soutěžitele pojem

⁶ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 65

⁷ KARABEC, Tomáš. *Politická ekonomie* [online]. 2003. Praha, 2003 [cit. 2022-03-30]. ISSN 0032-3233, str. 887

⁸ Tamtéž

undertaking, ale jen obecné označení *enterprises*. Článek 66 měl primárně preventivní funkci, jelikož Vysokému úřadu bylo přiznáno oprávnění ukládat doporučení vedoucí k zabránění zneužití dominantního postavení jednotlivými soutěžiteli. Vysoký úřad na rozdíl od současných pravomocí Komise a ÚOHS nebyl oprávněn zahájit řízení vedoucí k nápravě vadného stavu, ale ke konzultaci s vládami dotčených států za účelem nápravy.⁹

Navazujícím dokumentem primárního práva, který se v rámci prohloubení nejen hospodářské spolupráce byla smlouva o založení evropského hospodářského společenství. Parametry hospodářské soutěže, a i dominantního postavení i nadále vyhází ordoliberalistického pojetí. Meritum dominantního postavení a jeho zneužití se nacházelo v článku 86 do přijetí Amsterodamské smlouvy, kdy bylo ustanovení přesunuto do článku 82. Nově je článek 88 převzat a obsažen v článku 102 Smlouvy o fungování Evropské unie. Mimo samotné zneužití dominantního postavení primární právo upravuje i pravomoci komise preventivního postupu pro zamezení zneužití, a i represivní funkce v kooperaci s orgány členských států.

Právní úprava dominantního postavení a jeho zneužití je obsažená v právních normách, dominantního postavení a jeho zneužití je dosti kusá. V podstatě se dá říci, že na komunitární úrovni se jedná pouze o dva články primárního práva, kdy jeden upravuje samotné zneužití a druhý svěřuje komisi pravomoci pro případ zneužití. K samotnému článku 102 je nutné posoudit i související články, které se sice nezabývají přímo zneužitím dominantního postavení, ale z pohledu komplexního pojetí zneužití dominantního postavení je nutné tyto články taktéž zmínit.

Jak již bylo uvedeno výše, primární právo se zneužitím dominantního postavení zabývá velice omezeně, avšak pravidla hospodářské soutěže ve spojení se zneužitím dominantního postavení byla formulována hojně judikaturou SDEU. Souběžně s judikaturou je ze strany Komise formulováno i v soft-law, které je nedílnou součástí komunitárního práva a svým obsahem dále rozvíjí dominantní postavení a jeho zneužití. Příkladem lze uvést Sdělení komise k článku 82, které svým obsahem napomáhá vykládat jednotlivé pojmy zneužití dominantního postavení. Ačkoliv soft-law nemá formální právní závaznost, je nutné tyto brát

⁹ Knap, K.: Právo hospodářské soutěže. Praha: Orbis, 1973, s. 9.

v potaz vykládat tyto vždy ve vztahu ke konkrétní případu. Pro adresáty norem se sice nejedná o právně závazné normy jejichž dodržování musí nastat za jakékoliv situace, ale jedná se o pravidlo informativního charakteru. Odklon od pravidla informativního charakteru, tedy soft-law může nastat jen tehdy, bude-li odklon řádně zdůvodněn a nebude v rozporu se zásadou rovného zacházení a legitimního očekávání. Nelze ani vyloučit situace, kdy i ze soft-law budou vyplývat právní účinky pro adresáty těchto pramenů.¹⁰

¹⁰ Joined cases C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P to C-208/02 P and C-213/02 P *Dansk Rørindustri and Others v Commission* [2005] I-05425

2. Základní pojmosloví hospodářské soutěže

2.1. Hospodářská soutěž

Samotný pojem hospodářské soutěže není vyjádřen zákonnou definicí. Při základním popisu hospodářské soutěže nelze vycházet pouze ve vztahu k právu, jelikož je nutné na hospodářskou soutěž nahlížet primárně z pohledu ekonomie a dále i sociologie. Knap pojem hospodářské soutěže vykládá jako „*souběžnou snahu soupeřících subjektů dosáhnout určitého cíle před ostatními soutěžícími, popřípadě nejlepším způsobem.*“¹¹ Novější vymezení, které více odráží současné pojetí hospodářské soutěže uvádí Kindl, který ji charakterizuje jako „*souběžné usilování několika osob o touž věc, o dosažení co nejlepšího výsledku, pokud jde o uspokojení jejich zájmů v dané oblasti společenských vztahů.*“¹²

Ze slova soutěž je zřejmé, že se zde bude nacházet více subjektů (soutěžitelů) v konkurenčním postavení, kteří soupeří mezi sebou o uspokojení svých zájmů. Zájmy jednotlivých soutěžitelů budou primárně ekonomického charakteru, tedy snaha naplnit hospodářsky stanovené cíle umožňující další fungování na trhu a uspokojení vlastních potřeb. Míru úspěchu mimo finanční ukazatele je možné posuzovat i v kontextu postavení soutěžitele v porovnání s ostatními soutěžiteli na relevantním trhu. Dosahuje-li tedy jeden soutěžitel vyšších výsledků, může to tak být na úkor postavení konkurenčního soutěžitele.¹³

2.2. Soutěžní právo

Jelikož volná hospodářská soutěž není to samé jako rovnoprávná hospodářská soutěž, neboť volná hospodářská soutěž by nebyla plně funkční a bez regulace by nebyla schopna řádně fungovat bez zvýšeného rizika jejího narušení, je potřeba hospodářskou soutěž regulovat. Regulace hospodářské soutěže probíhá prostřednictvím soutěžního práva, které obsahuje regulaci hospodářské soutěže.

¹¹ KNAP, K. Právo hospodářské soutěže. Praha: Orbis 1973, str. 9

¹² KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 3

¹³ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 3, 4

Pomineme-li otázky, jak moc je potřeba hospodářskou soutěž regulovat, je beze sporu, že právní regulace je nezbytná.

Soutěžní právo si neklade za cíl regulovat veškeré činnosti soutěžitelů. Ustanovení soutěžního práva dopadají pouze na takové skutečnosti, které mohou ovlivnit samotnou hospodářskou soutěž. Soutěžní právo se bude svým obsahem zaměřovat hlavně na soutěžitele, kteří disponují určitou tržní silou a jsou schopni udávat směr soutěžního práva na relevantním trhu. Takové jednání vzbuzuje riziko k zneužití svého postavení a porušení pravidel hospodářské soutěže.¹⁴

Cílem soutěžního práva je tedy stanovit rovné a spravedlivé podmínky soutěžitelům, zajistit blahobyt spotřebitelů jakožto recipientů produktů (primárně zboží) a zajistit efektivitu alokace zdrojů.¹⁵ Pro hospodářskou soutěž je žádoucí, aby byl zajištěn přístup na relevantní trh širokému počtu soutěžitelů a aby tito nebyli diskriminováni v důsledku nejen dominantního soutěžitele. Ostatně každý má právo svobodně provozovat hospodářskou činnost.¹⁶ Soutěžní právo primárně sleduje ovlivnění negativním způsobem, jelikož zde je potřeba právní regulace, aby k tomu nedocházelo. Soutěžitelé však dle mého názoru mohou soutěžitelé ovlivnit hospodářskou soutěž i pozitivním způsobem (např. zvýšení kvality zboží v porovnání s konkurencí), ale takové jednání lze označit obecně prospěšné, a tudíž není potřeba regulovat.

2.3. Soutěžitel

Soutěžitel je jedním ze základních pojmů oblasti soutěžního práva, pod kterým se rozumí adresát soutěžního práva. Zákon o ochraně hospodářské soutěže v § 2 odst. 1 vymezuje soutěžitele jako: „*Soutěžiteli podle tohoto zákona se rozumí fyzické a právnické osoby, jejich sdružení, sdružení těchto sdružení a jiné formy seskupování, a to i v případě, že tato sdružení a seskupení nejsou právnickými osobami, pokud se účastní hospodářské soutěže nebo ji mohou svou činností ovlivňovat, i když nejsou podnikateli.*“ Rozhodujícím hlediskem pro označení daného subjektu za soutěžitele je skutečnosti, zdali je svým jednáním a účastí

¹⁴ PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-307-3, str. 1

¹⁵ Tamtéž

¹⁶ Viz čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

v hospodářské soutěži, zejm. pak na relevantní trhu schopen ovlivňovat toto prostředí, byť i za situace, že nejsou podnikateli.

Jak uvádí § 2 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže, soutěžitelem jsou i seskupení, které nejsou právníckými osobami. Jako soutěžitel není vnímán pouze subjekt, ale jsou je to i sdružení a jiné formy seskupení. Pod seskupením, které nejsou právníckou osobou lze rozumět i koncern tvořící holdingovou strukturu společností, neboť právě tyto tvoří jednu právníckou osobu, ale jsou provázány majetkovými vztahy. Jelikož v případě koncernu mohou být dceřiné společnosti podrobeny jednotnému řízení, lze předpokládat, že budou na relevantním trhu vystupovat jednotně a v souladu se zájmy mateřské společnosti či dalších dceřiných společností, a tudíž je lze považovat za jediného soutěžitele.¹⁷ Navíc v případě koncernů za splnění konkrétních podmínek jsou tyto povinny vyhotovit konsolidovanou účetní závěrku, která obsahuje informace o celém koncernu.¹⁸ Z toho je patrné, že zde existuje úzká provázanost, co se týče obchodní činnosti, neboť tato má být věrným odrazem funkčnosti celého koncernu a je v zájmu, aby prosperovali všichni členové holdingu. Nelze však dojít k závěru, že koncern, který tvoří konsolidovanou účetní závěrku, nebude vnímán jako jeden soutěžitel, ale pro jednodušší rozlišení je koncern s konsolidovanou účetní závěrkou tak vnímán.

Běžněji bývá soutěžitel právníckou osobou, ale nelze vyloučit, že jím bude i fyzická osoba. Na fyzickou osobu jako soutěžitele bude nahlíženo za splnění shodných podmínek jako i právníckých osob. Jedná se zejména situace, kdy fyzická osoba vystupuje jako účastník hospodářské soutěže provozuje určitou hospodářskou činnost a vykazuje určitou míru ekonomické samostatnosti.¹⁹

2.4. Podnik

V návaznosti na pojem soutěžitele je nezbytné zmínit i pojem podnik. Jedná se o právní vymezení pojmu na úrovni komunitárního práva. SFEU uvádí pojem podnik v článku 101. Na rozdíl od právního zakotvení soutěžitele není podnik přímo definován. Shodně jako v české právní úpravě nelze vnímat podnik jen jako

¹⁷ KINDL, Jiří. § 2 [Vymezení některých pojmů]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 51.

¹⁸ Viz § 79 a násl. zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

¹⁹ KINDL, Jiří. § 2 [Vymezení některých pojmů]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 42.

právní entitu či dokonce jen jako podnikatele samotného. Pro jeho výklad lze užít rozhodnutí SDEU ve věci *Höfner & Elser v. Macrotron Gmb.* Podnik byl vyložen jako „každá jednotka vykonávající hospodářskou činnosti bez ohledu na její právní formu či způsob financování.“²⁰

Citované rozhodnutí uvádí dva kumulativní znaky podniku. Prvním je hospodářská jednotka. U jednotky není rozhodující její právní forma. Jak již bylo uvedeno výše, může se jednat a subjekty, jež mají samostatnou právní subjektivitu, ale i o společné působení více subjektů, kteří společně nemají právní osobnost, ale jsou funkčně propojeny. Shodně jako v případě soutěžitele za podnik může být považována fyzická i právnická osoba anebo seskupení více osob, jež nemají právní subjektivitu. Může se například jednat o situace, kdy jejich činnost je ekonomicky provázaná a prospěch, primárně majetkový, obohacuje všechny jednotky.²¹ Příkladem hospodářské jednotky mohou být i méně obvyklé entity, jako například penzijní fond²² či vynálezce.²³

Autor se domnívá, že tento požadavek hospodářské jednotky může splňovat i svěrenský fond, který nemá právní subjektivitu. I když je pravděpodobnější situace, kdy podnikem budou například společnosti vložené do svěrenského fondu, nic nebrání tomu, aby svěrenský fond sám o sobě naplnil kritérium hospodářské jednotky a zároveň druhý znak níže, tedy hospodářskou činnost.

Druhým znakem charakterizující podnik je jeho hospodářská činnost. Hospodářskou činnost lze charakterizovat jako proces, při kterém dochází k nabízení zboží nebo služeb na určitém trhu.²⁴ Nejblížeším ekvivalentem hospodářské činnosti je v českém právním systému pojem podnikatelské činnosti. V mnohých aspektech se tyto dva pojmy překrývají, avšak hospodářskou činnost lze provádět i za jiným účelem, než je dosažení zisku, zatímco občanský zákoník v § 420 odst. 1 jako jednu z kumulativních podmínek a podnikání uvádí, že je vykonávána za účelem dosažení zisku.²⁵ Příkladem provozování hospodářské

²⁰ Case C-41/90, *Höfner & Elser v. Macrotron Gmb* [1991] I-01979

²¹ Case T-234/95, *DSG Dradenauer Stahlgesellschaft mbH v. Komise*, [2000] II-2603

²² C-67/96 *Albany International BV and Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie* [1999] ECR I-05757

²³ Rozhodnutí komise 76/743/EEC [1994] Reuter/BASF

²⁴ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 10 [Výklad pojmů]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, str. 46

²⁵ Tamtéž

činnosti bez snahy dosažení zisku mohou být oblasti sportu či dobročinnosti. I v takovém případě se mohou soutěžitelé zapojovat do hospodářské soutěže, avšak s jiným cíli oproti podnikatelům.²⁶

Hospodářskou činnost mohou vykonávat nejen podniky soukromoprávního charakteru, ale i veřejnoprávní subjekty. Vystupuje-li například ústřední správní orgán na relevantním trhu jako hospodářská jednotka a provozuje hospodářskou činnost, bude se taktéž řídit soutěžním právem. Není rozhodné jakou hospodářskou činnost podnik provozuje, pokud daná činnost naplňuje znaky hospodářské činnosti, pod kterou si lze zejména představit činnost spočívající v nabízení zboží a služeb. Touto otázkou se zabývala SDEU při rozhodnutí o předběžné otázce ve věci *Compass-Datenbank GmbH vs. Rakouská republika*, kdy Rakouská republika spravovala obchodní rejstřík jako realizaci moci výkonné a odepřela přístup společnosti Compass-Datenbank GmbH k využívání těchto údajů pro komerční účely. Compass-Datenbank GmbH se s těmito závěry neztotožnil a podal žalobu na zneužití dominantního postavení Rakouské republiky ve smyslu článku 102 SFEU. SDEU ve výroku došel k názoru, že pokud není činnost moci výkonné funkčně oddělitelná od hospodářské činnosti, nelze nahlížet na veřejnoprávní subjekt jako na podnik.²⁷

Český právní řád s pojmem podnik nikterak nepracuje, jelikož Česká republika užívá označení soutěžitel. Nicméně nejen soudy České republiky, ale i ÚOHS se ve své praxi s pojmem podnik pracují. Jak vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, rozdíl mezi podnikem a soutěžitelem neexistuje, neboť pojmu podnik zcela odpovídá pojem soutěžitel.²⁸ Eurokonformní výklad soutěžitele byla potvrzena dále i v rozsudku Nejvyššího správního soudu, č. j. 5 As 61/2005-183, ze dne 29. 10. 2007. Provázanost těchto dvou pojmů je značná, a jak uvádí Kindl: „*Pojem soutěžitele by tedy v tomto ohledu měl být v zásadě vnímán jako český ekvivalent pojmu podnik ve smyslu práva evropského.*“²⁹

Ačkoliv odborná veřejnost pojednává nad otázkou, zdali se se má do vnitrostátní úpravy zavést do vnitrostátního právního řádu pojem podnik. I když

²⁶ Case C 209 až 215 a 218/78 *Heintz van Landewyck SARL a další vs. Komise* [1980] 03125

²⁷ Case C 138/11 *Compass-Datenbank GmbH vs. Rakouská republika* [2012]

²⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2020, č. j. 1 As 52/2020-36

²⁹ KINDL, Jirí. § 2 [Vymezení některých pojmů]. In: KINDL, Jirí, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 38.

podle Kindla se může tento rozpor při aplikaci českých a evropských norem v rámci rozhodovací praxe.³⁰ Dle mého názoru je momentálně tato debata nadbytečná, neboť dle výše citované judikatury se na pojem soutěžitel nahlíží identicky jako na podnik.

2.5. Relevantní trh

Relevantní trh je jeden ze základních pojmů pro posouzení, zdali se mohl soutěžitel dopustit zneužití svého dominantního postavení, neboť to se děje právě na relevantním trhu. Není možné posoudit existenci dominantního postavení na základě tržního podílu, pokud není určen samotný trh. Nutnost vymezit přesně relevantní trh je zřejmý, neboť *„vymezení relevantního trhu má zásadní význam, jelikož možnosti soutěže mohou být posuzovány ve vztahu k charakteristikám určitých produktů, jelikož tyto produkty jsou vhodné k uspokojení neelastické potřeby a jsou omezeně zaměnitelné s jinými produkty.*³¹ Na vymezení relevantního trhu mají bezesporu i samotní soutěžitelé v dominantním postavení. Pokud se relevantní trh vymezí spíše širěji, lze předpokládat, že tržní podíl dominantního soutěžitele bude nižší než při úzkém vymezení relevantního trhu.

Shodně jako v případě soutěžitele i vymezení relevantního trhu v § 2 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže vychází z práva EU, avšak ne z jeho legální definice, ale z jeho vyložení v rozhodnutích SDEU³² a soft-law, jelikož zákonná definice na úrovni komunitárního práva neexistuje. Dotčené ustanovení obsahuje několik dílčích podmínek pro vymezení relevantního trhu. Jedná se o trh zboží, které je na určitém území s dostatečně homogenními a zřetelně odlišnými znaky od sousedních území porovnatelné z hlediska charakteristiky, ceny a zamýšleného použití. Správné vymezení relevantního trhu je nezbytné pro účely posouzení dominantního postavení.³³ Východiska pro vymezení relevantního trhu rozvádí sdělení Komise o definici relevantního trhu, které užívá pro vymezení výrobního trhu a zeměpisné trhy. U výrobního trhu je nutné zkoumat, jak moc je možné daný produkt substituovat zaměnitelným nebo zastupitelným

³⁰ KINDL, Jiří. Podnik nebo soutěžitel ... záleží na tom?. Právní rozhledy, 2006, č. 5, s. 161 - 170

³¹ Case C 6-72 *Europemballage Corporation and Continental Can Company Inc. vs Komise* [1975] 00495

³² Například Case 226/84 *British Leyland Public Limited Company v Commission* [1986] 03263

³³ KINDL, Jiří. § 2 [Vymezení některých pojmů]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 59.

produktem.³⁴ Zatímco relevantní zeměpisný trh je chápán jako zeměpisné vymezení, kde se dotyčné podniky účastní poptávky a nabídky výrobků nebo služeb.³⁵ Relevantní trh je nutné posuzovat v kontextu obou vymezení, neboť zaměnitelné nebo zastupitelné produkty mohou být dostupné v určitém geografickém území a mimo takové území již zastupitelnost existovat nemusí.³⁶

Z geografického pohledu nejsou státní hranice pro relevantní trh nikterak omezující. Jelikož v dnešní době je díky čl. 26 SFEU zaručen volný pohyb (nejen) zboží v rámci vnitřního trhu Evropské unie, nelze relevantní trh vztahovat pouze na území jediného státu. Relevantní trh se tedy bude posuzovat vždy v konkrétním případě, přičemž za předpokladu naplnění podmínek může být považován za relevantní trh celý vnitřní trh Evropské unie.

V některých případech lze definovat relevantní trh obtížně, neboť výše uvedené parametry nejsou zcela jednoznačné a může být obtížné vymezit, co lze považovat za substitut a pomyslnou hranici relevantního trhu. Pokud bude vymezení trhu příliš úzké, od toho navazující posouzení tržního podílu nebude mít přesnou vypovídající hodnotu.³⁷

³⁴ Viz. Sdělení komise o definici relevantního trhu, odst. 7.

³⁵ Viz. Sdělení komise o definici relevantního trhu, odst. 8.

³⁶ TILLOTSON, John. a Nigel G. FOSTER. *Text, cases, and materials on European Union law*. 4th ed. London: Cavendish Pub, 2003, 1 online resource (697 p.). ISBN 1-135-33609-1. Dostupné z: doi:10.4324/9781843145134, str. 443

³⁷ Tamtéž

3. Pojem dominantního postavení

3.1. Obecně o dominantním postavení

Samotné dominantní postavení má pro soutěžní právo je převážně informačního charakteru, neboť se soutěžitelem v dominantním postavením není přímo spojena regulace.³⁸ V dominantním postavení či kolektivním dominantním postavení se ocitá soutěžitel, nebo společně více soutěžitelů za situace, kdy jsou v tak silné pozici na trhu, že jsou schopni do jisté míry jednat nezávisle na ostatních soutěžitelích či spotřebitelích, což je explicitně deklarováno v § 10 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže. Jedná-li se o dominantní postavení, musí být prokázány tři znaky, kterými soutěžitel disponuje. Jedná se o ekonomicky silnou pozici na relevantním trhu, která odráží jeho tržní podíl, jenž soutěžiteli umožňuje zabránit zachování účinné hospodářské soutěže a možné míře chovat se nezávisle.³⁹ Hospodářská síla odrážející tržní podíl představuje situaci, kdy zboží či služby jednoho soutěžitele nelze nahradit obdobným zbožím či službami jiného soutěžitele. Jelikož se jedná o odvětví úzce provázané s ekonomikou, je potřeba k definici dominantního postavení přistupovat vždy s ohledem na konkrétní podmínky relevantního trhu a na stav nabídky a poptávky.⁴⁰

SFEU v článku 102 při definici dominantního postavení na rozdíl od § 10 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže nepracuje s pojmem tržního podílu. Ovšem i na komunitární úrovni je nutné dominantní postavení posuzovat v kontextu tržního podílu, což je patrné z judikatury SDEU. Judikatorními závěry komunitárního práva lze dominantní postavení určit jako „*ekonomicky silné postavení, kterým podnik disponuje podniku a které mu umožňuje zabraňovat zachování efektivní hospodářské soutěže na relevantním trhu, jelikož disponuje mocí, která mu umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na konkurentech,*

³⁸ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 10 [Výklad pojmů]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 194.)

³⁹ EUROPEAN COMMISSION DG COMPETITION. DG Competition discussion paper on the application of Article 82 of the Treaty to exclusionary abuses. Brussels: European Commission, 2005. Dostupný také z: <https://ec.europa.eu/competition/antitrust/art82/discpaper2005.pdf>.

⁴⁰ CORNELIA BEATRICE GABRIELA ENE-DINU. THE TERM OF "RELEVANT MARKET", AS ELEMENT OF DOMINANT POSITION PROVIDED BY ART. 102 OF THE TREATY ON THE FUNCTIONING OF THE EUROPEAN UNION. *Challenges of the Knowledge Society* [online]. Bucharest: Nicolae Titulescu University Editorial House, 2019, 13(1), 569-573 [cit. 2022-03-31]. ISSN 2068-7796.

zákaznicích a nakonec i spotřebitelích.“⁴¹ Tržní síla (dle citovaného rozsudku hospodářská) představuje, jak svým chováním na relevantním trhu je schopen ovlivnit konkurenční soutěžitele a spotřebitele a je odrazem velikosti tržního podílu. Jedná se o poměrné vyjádření podílu vyjadřujícího, jakou část relevantního trhu tvoří zboží či služby soutěžitele.

Dle Sdělení komise k článku 82 je dominantní postavení nepravděpodobné, jestliže soutěžitel nedosahuje svým podílem minimálně 40 % z relevantního trhu.⁴² Shodně se k tržnímu podílu staví zákon o ochraně hospodářské soutěže, neboť v § 10 odst. 3 obsahuje vyvratitelnou domněnku, dle které soutěžitel s tržním podílem pod 40 % nemá dominantní postavení, nebude-li prokázán opak. Zákon o ochraně hospodářské soutěže se odchýlil od zákona o ochraně hospodářské soutěže 1991, neboť již není obsažena domněnka existence dominantního postavení, že při dodávkách shodného porovnatelného nebo vzájemně zastupitelného zboží na relevantním trhu přesahujících 30 % vzniká dominantní postavení.⁴³ Shodně se k tržnímu podílu staví zákon o ochraně hospodářské soutěže, neboť v § 10 odst. 3 obsahuje vyvratitelnou domněnku, dle které soutěžitel s tržním podílem pod 40 % nemá dominantní postavení, nebude-li prokázán opak. Zákon o ochraně hospodářské soutěže se odchýlil od zákona o ochraně hospodářské soutěže 1991, neboť již není obsažena domněnka existence dominantního postavení, že při dodávkách shodného porovnatelného nebo vzájemně zastupitelného zboží na relevantním trhu přesahujících 30 % vzniká dominantní postavení.⁴⁴ Jedná se o poměrně vysoké procento, nebo téměř polovinu relevantního trhu by tvořil jeden soutěžitel. Jazykovým výkladem § 10 odst. 3 zákona o ochraně hospodářské soutěže lze dojít k závěru, že dominantní postavení vzniká na základě právní domněnky, dle které je rozhodující, tržní podíl přesahující 40 % z relevantního trhu. Jedná se o vyvratitelnou domněnku, jelikož zmíněné ustanovení doplňuje, že lze prokázat opak prostřednictvím ukazatelů jako je například finanční síla soutěžitele.

Velikostí tržního podílu v kontextu dominantního postavení se zabýval SDEU v případě *AKZO*. V daném případě SDEU aproboval, že tržní podíl na

⁴¹ Case C-27/76 *United Brands Company and United Brands Continentaal BV vs. Komise* [1978] 00207

⁴² Sdělení komise, bod č. 14

⁴³ Viz § 9 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže 1991

⁴⁴ Viz § 9 odst. 2 zákona o ochraně hospodářské soutěže 1991

relevantním trhu odpovídající 50 % a výše, je (až na výjimečné případy) sám o sobě znakem dominantního postavení.⁴⁵ Dominantní postavení v tomto případě bylo zapříčiněno několika faktory jako například, že podíl všech ostatních soutěžitelů na relevantním trhu je ekvivalentem tržního podílu dominantního soutěžitele a je samo jako jediný soutěžitel (vyjma dvou dalších) vyrobit a dodat z relevantního trhu, kdy ostatní soutěžitelé disponují pouze některými. I když v kontextu zmíněného rozhodnutí bude na soutěžitele s takto velkým tržním podílem v první fázi nahlížet jako dominantní soutěžitele, nelze se omezit pouze na tuto skutečnost. Zaměření se pouze na tržní podíl nemusí mít přesnou vypovídající hodnotu a jak uvádí Kindl, i u soutěžitele s 50% tržním podílem se musí zkoumat další faktory.⁴⁶

Dosahuje-li dominantní soutěžitel tržního podílu 70 % a výše, nevzniká ani požadavek posouzení dalších faktorů mající vliv na takové postavení a jen na základě tržního podílu je shledáno dominantní postavení.⁴⁷ I když SDEU potvrzuje, že i u takto velkých tržních podílů vyvstává domněnka existence dominantního postavení, stejně se mohou objevit mimořádné okolnosti prokazující opak.⁴⁸ Dosahuje-li soutěžitel tržního podílu přes 90 % SDEU takto silnou pozici označuje jako kvazi-monopolní⁴⁹ či extrémně dominantní⁵⁰. Rizikem pro takové situace je hrozba eliminace jakékoliv konkurence, což povede k monopolu. Drtivé dominantní postavení, pokud soutěžitel disponuje tržním podílem přesahující 90 %. Tržní podíl dosahující takového procentuálního zastoupení dle závěrů SDEU představuje eliminační riziko pro ostatní soutěžitele.⁵¹

Nachází-li se soutěžitel v dominantním postavení, lze očekávat, že podmínky participace v hospodářské soutěži mohou být pro něj přísnější a více regulované. Soutěžitel v dominantním postavení je schopen snadněji ovlivnit trh, čímž se v důsledku může dopustit zakázaného zneužití. Tento závěr aproboval Vrchní soud v Praze, který uvedl, že: „*Bez ohledu na důvody, pro které dominantní postavení některý soutěžitel má, znamená to především, že takový subjekt má*

⁴⁵ Case C-62/86 *AKZO Chemie BV vs. Komise* [1991] I-03359

⁴⁶ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 325

⁴⁷ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 326

⁴⁸ Case T-30/89 *Hilti AG v Commission* [1991] II-01439

⁴⁹ Case COMP D3/38.044, *NDC Health/IMS Health* [2001]

⁵⁰ Case COMP/C-3/37.792, *Microsoft* [2004]

⁵¹ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 326

*zvláštní odpovědnost nedovolit, aby jeho jednání ohrozilo skutečnou soutěž na společném trhu.*⁵²

Velikost tržního podílu není jediný faktor ovlivňující dominantní postavení. Příkladem lze uvést jako další faktor podílející se na dominantním postavení finanční a technické prostředky soutěžitele. Technické prostředky na pokročilejší úrovni v porovnání s konkurencí mohou mít za následek posílení postavení. Technologické vybavení však nelze získat bez finančních zdrojů, proto i tento aspekt se může podílet na vzniku dominantního postavení soutěžitele.⁵³

Výše uvedené případy se zabývají postavením dominantního soutěžitele, který vystupuje na straně dodavatele. Méně obvyklým případem dominantního postavení lze uvést obrácené schéma neboli monopson. Jedná se o situaci, kdy v dominantním postavení není subjekt na straně nabídky, ale na straně poptávky. Pro dominantního odběratele může charakteristické, kdy jeho tržní síla mu umožňuje klást na dodavatele nestandardní nároky na dodavatele.

3.2. Dominantní postavení jednoho soutěžitele

Dominantní postavení jednoho soutěžitele nastává tehdy, ocitá se v této pozici jeden individuální soutěžitel. Jak je již uvedeno v kapitole zabývající se definicí podniku, jedním soutěžitelem může být například i koncern, kde jsou společné ekonomické zájmy pro celé uskupení a jednotlivé dceřiné společnosti mohou v rámci obchodního styku jen plnit dílčí úkoly pro mateřskou společnost. V takovém případě je nahlíženo na koncern jako na jednoho soutěžitele. Soutěžitel v tomto případě jedná zcela individuálně bez potřeby kooperace a koordinace s dalšími soutěžiteli, neboť jeho tržní podíl a od toho odvozené dominantní postavení mu to umožňuje.

Pro soutěžitele v dominantním postavení, který vykazuje znaky nezávislosti a dostatečné tržní síly na relevantním trhu a zároveň již neexistuje žádná konkurence relevantním trhu, je užíván pojem monopol. Monopolní soutěžitel je tak zcela nezávislý na konkurenci, co se týče konkurenčních soutěžitelů. Příkladem

⁵² Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 10. 2020, sp. zn. 6 Cmo 63/2020-759

⁵³ TILLOTSON, John. a Nigel G. FOSTER. *Text, cases, and materials on European Union law*. 4th ed. London: Cavendish Pub, 2003, 1 online resource (697 p.). ISBN 1-135-33609-1. Dostupné z: doi:10.4324/9781843145134, str. 450

monopolu v českém podnikatelském prostředí může být společnost CzechToll s.r.o. Jedná se o monopol trhu výběru mýtného na území České republiky. Uvedený případ monopolu se označuje za monopol právní, jenž vzniká na základě „udělených exkluzivních práv ze strany veřejné moci.“⁵⁴ V tomto případě právní monopol vznikl na základě rozhodnutí o výběru dodavatele dle výsledků veřejné zakázky, kterou společnost CzechToll s.r.o. vyhrála. Relevantní odvětví lze rovněž vymezit dostatečnou přesností a určitostí, neboť z pohledu geografického se jedná u území České republiky, z pohledu věcného o výběr mýtného a z pohledu časového se jedná o období, po které byla uzavřena smlouva z veřejné zakázky.⁵⁵

Ve vztahu k monopolu je nutné uvést druhý případ monopolního postavení, a to přirozený monopol. Jedná se o soutěžitele, jehož monopolní postavení je odrazem přirozeného vývoje tržního postavení, například opuštěním relevantního trhu ze strany konkurenčních soutěžitelů. Přirozený monopol může rovněž vzniknout v důsledku „přiznání původně nikoli výlučného práva, nýbrž oprávnění k výkonu natolik specifických činností, při jejich realizaci ve skutečnosti neexistuje konkurence [...]“⁵⁶ Jak uvádí Raus, příklad přirozeného monopolu může objevovat v oblasti železniční dopravy, konkrétně v případě Českých drah a.s., které se lze označit za státem zavedený monopol. Předmětem podnikání bylo mj. provozování soukromé železniční dopravy, což lze považovat věcné vymezení relevantního trhu. Územním vymezením lze označit Českou republiku. Časové vymezení monopolu lze považovat až do okamžiku, kdy se začali objevovat další konkurenti v oblasti soukromoprávní železniční přepravy jako například Leo Express a RegioJet, která začaly postupně získávat tržní podíl.

3.3. Dominantní postavení více soutěžitelů

V případě, kdy se v pozici dominantního postavení nachází více soutěžitelů, kteří jsou na sobě ekonomicky nezávislí, se jedná o kolektivní dominantního

⁵⁴ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 187

⁵⁵ Ministerstvo dopravy. Novým provozovatelem mýtného systému má být od roku 2020 CzechToll a SkyToll. *Ministerstvo dopravy* [online]. 2019. 1., 2018 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.mdcz.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Novym-provozovatelem-mytneho-systemu-ma-byt-od-rok>

⁵⁶ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 187

postavení. Zákon o ochraně hospodářské soutěže v § 10 odst. 1 a SFEU v článku 102 shodně uvádějí, že v dominantním postavení se může ocitnout nejen jeden soutěžitel, nýbrž několik soutěžitelů vystupujících společně, přičemž není nezbytné, aby tyto subjekty byly majetkově propojeny formou podnikatelského seskupení. Vyskytují se i názory, že dceřiné společnosti nedisponují ekonomickou nezávislostí a v důsledku této závislosti z pohledu soutěžního práva je v takovém případě nelze vnímat jako samostatné soutěžitele.⁵⁷ Autor s tímto názorem souhlasí, neboť dle jeho úvahy mohou dceřiné společnosti zajišťovat pouze podpůrnou činnost pro mateřskou společnost a samy o sobě nejsou schopny provozovat hospodářskou činnost.

Pro posouzení kolektivního dominantního postavení je rozhodující, že „soutěžitelé ve skupině musí být spojeni takovým způsobem, aby se chovali na trhu stejně.“⁵⁸ Příléhající vymezení kolektivního dominantního postavení lze nalézt v případě Irish Sugar, kde Tribunál vymezil, že „kolektivní dominantní postavení spočívá v tom, že několik podniků je schopno společně, zejména díky faktorům, které mezi nimi vytvářejí spojení, přijímat společnou politiku na trhu a jednat do značné míry nezávisle na svých konkurentech, zákaznících a nakonec i spotřebitelích.“⁵⁹ Způsob zaručující stejné chování soutěžitelů na trhu bude primárně založen ekonomickými vazbami mezi těmito soutěžiteli. Není nezbytné, aby ekonomické vazby byly upraveny smlouvou, nelze vyloučit existenci vazeb pouze na základě ústní dohody. Soudní praxe v případě *Italain flat glass*, se zabývala situací, kdy ekonomicky nezávislí soutěžitelé vystupovali vůči dalším soutěžitelům a spotřebitelům jako jeden subjekt, ačkoliv každý z nich byl sám o sobě soutěžitelem s právní subjektivitou.^{60 61} Současně bylo v téže věci deklarováno, že může nastat případ souběžné existence kartelové dohody a kolektivní dominance, kdy předmětem těchto dohod byla úprava sdílení trhů a zákazníků mezi soutěžiteli za účelem zabránění změny poměrů na relevantním trhu takovým způsobem, aby se

⁵⁷ TILLOTSON, John. a Nigel G. FOSTER. *Text, cases, and materials on European Union law*. 4th ed. London: Cavendish Pub, 2003, 1 online resource (697 p.). ISBN 1-135-33609-1. Dostupné z: doi:10.4324/9781843145134, str. 463

⁵⁸ Case C-393/92 *Municipality of Almelo and others v NV Energiebedrijf Ijsselmij* [1994] I-01477

⁵⁹ Case T-228/97 *Irish Sugar vs. Komise* [1999] II-02969

⁶⁰ TILLOTSON, John. a Nigel G. FOSTER. *Text, cases, and materials on European Union law*. 4th ed. London: Cavendish Pub, 2003, 1 online resource (697 p.). ISBN 1-135-33609-1. Dostupné z: doi:10.4324/9781843145134, str. 464

⁶¹ Joined cases T-68/89, T-77/89 and T-78/89 *Società Italiana Vetro SpA, Fabbrica Pisana SpA and PPG Vernante Pennitalia SpA vs. Komise* [1992] II-01403

odběratelé mohli rozhodovat nezávisle a navázat obchodní spolupráci s jiným soutěžitelem a zároveň tito soutěžitelé vystupovali v kolektivní dominanci, přičemž každý jednotlivě tvořil hospodářskou jednotku.⁶²

Typickým označením pro soutěžitely v dominantním postavení je oligopol. Jedná se o postavení soutěžitelů, kdy malé množství soutěžitelů naplňuje společně definiční znaky dominantního postavení, ale každý z nich samostatně s v dominantním postavení nemusí nutně nacházet. Pokud mluvíme o existenci oligopolu, musí být naplněny tři základní definiční znaky, a to:

- „každý člen oligopolu musí mít možnost zjistit, jak se chovají jeho členové, aby si mohl ověřit, zda skutečně praktikují společnou strategii;“
- „situace tiché kooperace musí být udržitelná v čase, tzn. že u všech účastníků musí existovat motivace k zachování společné strategie;“
- „skutečnost, že předvídatelné reakce existujících a možných budoucích konkurentů neohrozí výsledky očekávané od společné strategie.“⁶³

I v případě kolektivního dominantního postavení se bude posuzovat postavení s ohledem na tržní podíl obdobně jako u jednoho soutěžitela. V takovém případě bude tržní podíl posouzen společně pro všechny soutěžitely v kolektivní dominanci.

3.3.1. Rozdíl mezi kolektivním dominantním postavením a kartelovými dohodami

Z praktického pohledu se mohou uvedené znaky kolektivního dominantního postavení prolínat se znaky zakázaných dohod uvedených v § 3 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže. Mezi odbornou veřejností nepanuje jednoznačný názor, jestli se v dominantním postavení může nacházet kartel a pokud může, za jakých podmínek tomu tak je. V této otázce se přikláním k názoru k názoru Kindla, který má za to, že se jedná o rozdílné situace.⁶⁴ Nelze však vyloučit situaci, kdy

⁶² Tamtéž

⁶³ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 10 [Výklad pojmů]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 196.

⁶⁴ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 10 [Výklad pojmů]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 197.

současně s kolektivním dominantním postavení mají ze sebou soutěžitelé uzavřenou kartelovou dohodu.⁶⁵

3.4. Koncept zvláštní odpovědnosti dominantního soutěžitele

Ačkoliv zákon o ochraně hospodářské soutěže ani SFEU výslovně s konceptem zvláštní odpovědnosti (anglicky special responsibility) nepracují, jedná se o pojem, který byl formulován rozhodovací praxí SDEU. Jak je z názvu patrné, vztahuje se k soutěžitelům v dominantním postavení. Koncept zvláštní odpovědnosti lze chápat jako kladení zvláštních a nestandardních požadavků na soutěžitele, kteří jsou v dominantním postavení, aby jednali s vědomím této skutečnosti a nezneužívali svého postavení díky kterému mají silnější postavení oproti konkurenčním soutěžitelům.

Myšlenku zvláštní odpovědnosti SDEU prvně formuloval ve věci *Michelin*, kdy vyslovil tezi, že „*postavení dominantního podniku samo o sobě zneužitím, ale pouze znamená, že dominantní podnik má zvláštní odpovědnost nepřipustit, aby jeho pozice narušila hospodářskou soutěž na společném trhu.*“⁶⁶ Koncept zvláštní odpovědnosti byl přesněji rozveden ve věci *Intel*, kdy byl pojem zvláštní odpovědnosti dominantního soutěžitele rozveden a tezi, že „*[...] chování nebude na újmu účinné a nenarušené hospodářské soutěže na vnitřním trhu.*“⁶⁷

Na dominantní soutěžitele je kladena zvláštní povinnost zejména z toho důvodu, že v jejich postavení je snadnější ovlivnit hospodářskou soutěž, a hlavně relevantní trh. Nelze vyloučit, že v důsledku zvláštní odpovědnosti bude jednání dominantního soutěžitele posuzováno přísnějším měřítkem v porovnání s jednáním soutěžitele nenacházejícího se v dominantním postavení. Tezi nejednat obvyklým způsobem, jak by bylo umožněno nedominantnímu soutěžiteli vyjádřila Komise ve věci *Microsoft*, kde byla formována myšlenka, že dominantní soutěžitel se nemůže chovat způsobem, který je běžný v rámci fungování v hospodářské soutěži.⁶⁸ Shodný názor byl vysloven i v rozhodovací praxi českých soudů. Nejvyšší správní soud svými úvahami navazuje na zmíněná rozhodnutí evropská rozhodnutí. Ke

⁶⁵ Joined cases T-68/89, T-77/89 and T-78/89 *Società Italiana Vetro SpA, Fabbrica Pisana SpA and PPG Vernante Pennitalia SpA vs. Komise* [1992] II-01403

⁶⁶ Case C-322/81, *NV Nederlandse Baden Industrie Michelin vs. Komise* [1983] 03461

⁶⁷ Case C-413/14-P *Intel Corp. vs. Komise* [2017]

⁶⁸ Case COMP/C-3/37.792, *Microsoft* [2004]

zvláštní zodpovědnosti se vyjádřil tak, že „*S ohledem na své zvláštní postavení dané především mimořádnou tržní silou nese soutěžitel v dominantním postavení zvláštní odpovědnost za to, že jeho chování není na újmu účinné a nenarušené hospodářské soutěži [...]. Tato zvláštní odpovědnost znamená, že jednání, které se za normálních okolností může jevit ještě jako dovolené soutěžní chování, může být s ohledem na dominantní postavení soutěžitele posouzeno jako zneužívající. Jak uvádí judikatura unijních soudů, skutečný rozsah zvláštní odpovědnosti uložené dominantnímu podniku musí být posuzován ve světle konkrétních okolností každého případu, které prokazují oslabování hospodářské soutěže.*“⁶⁹

V důsledku zvláštní odpovědnosti je pro dominantní soutěžitele daleko náročnější se účastnit hospodářské soutěže v zákonných mezích pravidel soutěžního práva. Jejich znevýhodnění je patrné zejména v premise, že jednání dominantního soutěžitele by mohlo být v případě soutěžitele bez dominantního postavení v pořádku, avšak v tomto případě tak nebude. Požadavkem zvláštní odpovědnosti je kladen důraz prevence na dominantní soutěžitele. Jeho aplikací by mělo docházet k eliminaci potenciálu vzniku újmy jak spotřebitelům, tak i soutěžitelům jejichž tržní podíl nedosahuje dominantního postavení.

Ve vztahu ke konceptu zvláštní odpovědnosti zastává Kindl názor, že se jedná o vágně vymezený pojem, a jelikož není vymezen dostatečně určitě, aby bylo možné jasně a zřetelně vymezit mantinely, ve kterých se může dominantní soutěžitel pohybovat bez porušení této premisy. Dle mého názoru tomuto přisvědčuje fakt, že samotná rozhodovací praxe (viz citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu) uvádí nezbytnost posuzovat zvláštní odpovědnost v konkrétní situaci. Není tedy jednoznačně možné určit, kdy se dominantní soutěžitel již dopustil porušení zvláštní odpovědnosti a kdy nikoliv.⁷⁰

⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2014, sp. zn. 5 Afs 15/2012

⁷⁰ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 338

4. Zneužití dominantního postavení

4.1. Pojem zneužití dominantního postavení

Zneužití dominantního postavení lze zjednodušeně vyjádřit jako jednání, které v důsledku postavení soutěžitele na trhu je schopno negativně ovlivnit konkurenční soutěžitele takovým způsobem, že jim vznikne újma. Ze zákona o ochraně hospodářské soutěže i ze SFEU explicitně vyplývá, že se jedná o protiprávní deliktní jednání, jež právní úprava zakazuje.⁷¹ Základní vymezení zneužití dominantního postavení je uvedeno v generální klauzuli obsažené v § 11 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže. Na zneužití dominantního postavení se dozajista vztahují i základní zásady, např. že by soutěžitel v dominantním postavení neměl jednat v rozporu s dobrými mravy. Avšak v souladu se zněním § 11 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže ke zneužití dominantního postavení nestačí jednání v rozporu s dobrými mravy⁷² a je nezbytné, aby v důsledku dominantního postavení vznikla újma jiným soutěžitelům či spotřebitelům.

Zákon o ochraně hospodářské soutěže hovoří o újmě, tedy o: „*zásahu do práv a právem chráněných zájmů poškozeného [...], zahrnujících jak újmu majetkovou (škodu), tak i nemajetkovou (imateriální)*.“⁷³ Újma může dopadat jak na další soutěžitele, tak i na spotřebitele. Za nemajetkovou újmu lze uvést příklad, kdy: „*Poškození soutěžitele spočívá spíše v tom, že v důsledku narušené soutěže nemá na trhu stejné nebo alespoň srovnatelné postavení a nemůže se patřičně zapojit do soutěžního procesu*.“⁷⁴ Újmu spotřebitele lze charakterizovat jako „*ohrožení spotřebitelských zájmů na uspokojování jejich potřeb*.“⁷⁵ V případě, kdy zneužitím dominantního postavení pouze hrozí vznik imateriální újmy, nelze se s tímto smířit jako s případem zneužití dominantního postavení, neboť imateriální újma musí být skutečně prokázána, včetně toho že vznikla a musí být nesporně prokázáno, v čem tato spočívá. Naopak u materiální újmy postačí, že v důsledku zneužití dominantního postavení hrozí její vznik.⁷⁶

⁷¹ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 11 [Formy zneužití]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 204.

⁷² Ve smyslu generální klauzule dle § 2976 občanského zákoníku, jež obsahuje základní generální klauzuli k nekalé soutěži.

K prokázání újmy jiných soutěžitelů či spotřebitelů je nezbytné prokázat kauzální příčinnost mezi existencí dominantního postavení a jeho zneužitím soutěžitele na straně jedné a vzniku újmy ostatních soutěžitelů či spotřebitelů na straně druhé. Ústavní soud konstatoval, že „*újma zahrnuje veškeré škodlivé následky, které mají příčinnou souvislost s jednáním dominanta.*“⁷⁷ Pojem zneužití byl vystižen v rozsudku SDEU ve věci *Hoffman-La Roche* a je judikatorně vyloženo jako: „*objektivní koncept, která se vztahuje na chování podniku v dominantním postavení, které může ovlivnit strukturu trhu, na němž je právě v důsledku přítomnosti tohoto podniku stupeň hospodářské soutěže již oslabený, a jehož účinkem je to, že za použití prostředků odlišných od těch, které jsou používány při běžné soutěži výrobků nebo služeb na základě plnění hospodářských subjektů, brání zachování stupně hospodářské soutěže, který ještě na trhu existuje, nebo rozbojí této hospodářské soutěže.*“⁷⁸

V důsledku vzniku újmy jiných soutěžitelů či spotřebitelů je zřejmé, že došlo k narušení hospodářské soutěže. Ačkoliv zákon o ochraně hospodářské soutěže u dominantního postavení explicitně neuvádí, že je narušení nezbytné, jak tomu je u zakázaných dohod dle § 3 zákona o ochraně hospodářské soutěže, je nezbytné zneužití dominantního postavení posuzovat v této rovině.

SFEU v článku 102 a § 11 zákona o ochraně hospodářské soutěže uvádí demonstrativní výčet skutkových podstat zneužití dominantního. Jedná se o dosti omezený kazuistický výčet, který není schopen obsáhnout veškeré jednání naplňující znaky zneužití dominantního jednání odporující pravidlům hospodářské soutěže. Otázka zneužití již byla prejudikována SDEU. Obecně přijímané vymezení zneužití dominantního postavení lze nalézt v rozsudku SDEU ve věci *Hoffman-la Roche*, jež považuje za zneužití dominantního postavení jednání, „*které může ovlivnit strukturu trhu, na němž je právě v důsledku přítomnosti tohoto podniku*

⁷³ PAŠEK, Martin. § 2894 [Škoda a nemajetková újma]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 3002, marg. č. 4.

⁷⁴ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 11 [Formy zneužití]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 206.

⁷⁵ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 11 [Formy zneužití]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 206.

⁷⁶ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 348.

⁷⁷ Nález Ústavního soudu České republiky, ze dne 11. července 2007, sp. zn. II. ÚS 192/05

⁷⁸ Case C-85/76 *Hoffmann-La Roche & Co. AG vs. Komise* [1979] 00461

*stupeň hospodářské soutěže již oslavený, a jehož účinkem je to, že za použití prostředků odlišných od těch, které jsou používány při běžné soutěži výrobků nebo služeb na základě transakcí hospodářských subjektů, brání zachování stupně hospodářské soutěže, který ještě na trhu existuje, nebo rozvoji této hospodářské soutěže.*⁷⁹

Metody zneužití dominantního postavení primárně rozdělí na dva základní druhy. Prvním případem je jednání mající vylučovací charakter. Takové jednání nesměřuje přímo proti spotřebiteli, ale proti soutěžitelům v konkurenčním postavení. Vylučovací charakter (někdy též označován jako zabraňující) spočívá v omezení či naprostému zamezení možnosti participovat se na relevantním trhu soutěžitelům v konkurenčním postavení a je prováděno s cílem poškodit konkurenčního soutěžitele takovým způsobem, aby byla jeho účast omezena nebo dokonce eliminována. Vylučovacími praktikami může docházet k omezení či naprostému zamezení vstupu soutěžitelů v konkurenčním postavení na relevantní trh anebo současně může vést ukončení činnosti konkurenčních soutěžitelů.⁸⁰

Vykořisťovatelské praktiky jsou důsledkem neexistence autoregulačního mechanismu u samotných soutěžitelů. Vykořisťovací praktikou dominantní soutěžitel fakticky znemožňuje dalším soutěžitelům, ale i spotřebitelům vstupovat do smluvního vztahu s konkurenčními soutěžiteli. Tuto premisu potvrdil i ÚOHS, který ve svém rozhodnutí uvedl, že „v případě vykořisťovací praktiky tak dochází k narušení hospodářské soutěže do jisté míry již tím, že dominant bez objektivního ospravedlnění vykořisťuje své obchodní partnery.“⁸¹ Dle názoru ÚOHS „právě vykořisťovatelské praktiky jsou přitom nejzdařnější příkladem protisoutěžního jednání, které přímo ovlivňuje obchodní partnery dominanta či spotřebitele.“⁸² Konkrétní případ vykořisťovací praktiky lze uvést v případě *Michelin*.

V období mezi roky 1975 a 1980 byl tržní podíl, na relevantním trhu geograficky definovaným na území Nizozemska, prodaných pneumatik pro autobusy a kamiony v rozmezí mezi 57 až 65 %. Jak je patrné z těchto údajů, bezesporu se jednalo o dominantní postavení. *Michelin* díky své pozici na trhu

⁷⁹ Case C-85/76 *Hoffmann-La Roche & Co. AG vs. Komise* [1979] 00461

⁸⁰ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 334

⁸¹ Rozhodnutí ÚOHS, sp. zn. R0236/2020/HS, ze dne 1. 6. 2021, odst. 167

⁸² Rozhodnutí ÚOHS, sp. zn. R0236/2020/HS, ze dne 1. 6. 2021, odst. 164

nabízel svým klientům systém slev, které byly podrobeny soudnímu přezkumu. SDEU se zabýval slevovou politikou v kontextu systému udělování těchto. Jelikož se výše udělené slevy spolu se systémem jejího uplatnění lišila individuálně u každého obchodního dealera, nelze tyto posoudit jako objektivní a pro klienta předvídatelné. Efekt systému slev byl SDEU označen za protisoutěžní a diskriminační, čemuž více nasvědčovala skutečnost, že slevy nebyly uvedeny písemně. Systém slev tak fungoval pouze na ústní dohodě mezi odběrateli a obchodními zástupci *Michelin* za účelem zavázat si co nejvíce odběratele přímo na *Michelin*. Ačkoliv není postup společnosti *Michelin* výslovně charakterizován jako vykořisťovací, z citovaného rozsudku bezpochyby vyplývá, že byly naplněny vykořisťovací praktiky.⁸³

4.2. Liberace zneužití dominantního postavení

Zákon o ochraně hospodářské soutěže ani SFEU neobsahují ustanovení, kterým by bylo možné zneužití dominantního postavení ospravedlnit. Zákonná úprava se v tomto bodě liší oproti právní úpravě kartelových dohod, neboť jak zákon o ochraně hospodářské soutěže (§ 3 odst. 4 a § 4), tak i SFEU (článek 101 odst. 3) upravují podmínky, za kterých jsou kartelové dohody ospravedlnitelné. Ačkoliv právní předpisy s liberací nepočítají, SDEU v průběhu své rozhodovací praxe došel k závěrům, kdy je možné uplatnit objektivní ospravedlnění i pro případy zneužití dominantního postavení.⁸⁴

Dle Rause je možno uvažovat o třech situacích, kdy lze ospravedlnit jednání dominantního soutěžitele.⁸⁵ Kindl pro změnu uvádí pouze dva důvody.⁸⁶ Oba autoři shodně považují možnost objektivního ospravedlnění, kdy soutěžitel realizuje oprávněné obchodní jednání (*legitimate business behaviour*). Oprávněné obchodní jednání nastává v situaci, kdy není umožněno dominantnímu soutěžiteli jednat jinak, nebo je donucen kogentními ustanoveními jednat určitým způsobem.⁸⁷ Tento závěr byl potvrzen ze strany SDEU rozsudkem ve věci *Post Danmark I*, kdy bylo

⁸³ Case C-322/81, *NV Nederlandse Baden Industrie Michelin vs. Komise* [1983] 03461

⁸⁴ Srov. Case C-209/10 *Post Danmark A/S v. Konkurrencerådet* [2012]

⁸⁵ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 219

⁸⁶ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 344

⁸⁷ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 209

konstatováno, že „může za tím účelem zejména prokázat, že buď je jeho jednání objektivně nezbytné [...], nebo že účinek vyloučení, který je důsledkem takového jednání, může být vyvážen nebo dokonce převážen výhodami ve formě efektivity, ze které má prospěch i spotřebitel.“⁸⁸

Oba zmínění autoři shodně považují za další příklad liberace při zneužití, pokud efektivnost převažuje nad možnými (patrně negativními) důsledky samotného zneužití. Samotní slovo efektivnost naznačuje, že je nutné tento příklad vykládat s ohledem na ekonomické benefity obohacující primárně spotřebitele. SDEU v této souvislosti konstatoval, že je možné vyloučení jiného soutěžitele, pokud ve výsledku vyloučení bude převáženo výhodami (primárně ekonomického charakteru) pro spotřebitele.⁸⁹ Praktickým příkladem objektivně ospravedlnitelného zneužití dominantního postavení je situace, kdy spotřebitel anebo i jiný soutěžitel nehradí pravidelné zálohy na dodávky elektrické energie. V takovém případě je soutěžitel poskytující dodávky oprávněn pozastavit dodávku elektrické energie.⁹⁰

Třetím příkladem objektivního ospravedlnění, který zmiňuje pouze Raus je zneužití ve veřejném zájmu. Dle názoru autora se jedná z pohledu rozhodovací praxe o velice složité posouzení, zdali se v daném případě vyskytuje veřejný zájem. Jedná se o neurčitý právní pojem, který je nutné vždy posuzovat individuálně s ohledem na to, že se může lišit jednak v průběhu času, tak i lokálně. Skutečností, že se jedná o složitý důvod k prokázání objektivního ospravedlnění nasvědčuje i fakt, že česká ani evropská judikatura doposud neřešila tuto otázku ve své rozhodovací praxi. I když Raus uvádí tento důvod, konkrétní rozhodnutí potvrzující tento závěr rovněž nepřikládá.⁹¹

Samotnou liberací zneužití dominantního postavení se zabývala i Komise. K liberaci za zneužití dominantního postavení, následkem kterého je pro ostatní soutěžitele znemožněn vstup na relevantní trh, uvádí několik kumulativních podmínek umožňujících takové zneužití a následnou liberaci. Soutěžitelé mohou ospravedlnit zneužití za situace, kdy vznik škody u spotřebitelů bude

⁸⁸ Case C-209/10 *Post Danmark A/S v. Konkurrencerådet* [2012]

⁸⁹ Case C-52/09 *Konkurrensverket v TeliaSonera Sverige AB* [2011] I-00527

⁹⁰ Rozhodnutí ÚOHS ze dne 14. 5. 2003, č.j. R 35/2002

⁹¹ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 220

nepravděpodobný. Nepravděpodobnost vzniku škody je nutné prokázat důkazy, jež je možné verifikovat. Liberace je možná, pokud budou splněny následující kumulativní podmínky:

- „v důsledku daného chování bylo nebo pravděpodobně bude dosaženo vyšší efektivity, jež může zahrnovat například technické zvýšení jakosti výrobku nebo snížení nákladů na výrobu či distribuci,“
- „chování je nezbytně nutné k dosažení této vyšší efektivity: nesmí existovat žádné alternativy, které narušují hospodářskou soutěž méně a mohou zajistit stejnou vyšší efektivity,“
- „pravděpodobná vyšší efektivity v důsledku dotyčného chování převáží nad pravděpodobnými nepříznivými účinky na hospodářskou soutěž a prospěch spotřebitelů na ovlivněných trzích,“
- „chování nevylučuje účinnou hospodářskou soutěž tím, že odstraní všechny stávající zdroje skutečné nebo potenciální hospodářské soutěže či jejich většinu. Soupeření mezi podniky je nezbytnou hnací silou hospodářské efektivity, včetně dynamické efektivity v podobě inovací. V případě její neexistence dominantní podnik postrádá odpovídající motivaci k tomu, aby pokračoval ve vytváření a předávání vyšší efektivity. Pokud neexistuje žádná zbývající hospodářská soutěž a žádná předvídatelná hrozba vstupu, ochrana soupeření a hospodářské soutěže převáží nad možnou vyšší efektivitou. Chování vylučující ostatní soutěžitele, které zachovává, vytváří nebo posiluje tržní postavení blížící se monopolu, zpravidla nelze podle názoru Komise odůvodňovat tím, že vede rovněž k vyšší efektivitě.“⁹²

Konkrétním příkladem realizace prvních dvou příkladů objektivního ospravedlnění je obrana dorovnáním konkurence (meeting competition defence). Objektivní ospravedlnění v tomto případě může nastat za situace, kdy soutěžitel reaguje na jednání konkurenčních soutěžitelů na hrozbu útoku z jejich strany. Takový postup musí být vždy přiměřený situaci a nesmí vést k ofenzivnímu postupu proti ostatním soutěžitelům.⁹³

⁹² Sdělení komise, bod. 30

⁹³ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 220

4.3. Jednotlivé formy zneužití dominantního postavení

4.3.1. Vynucování nepřiměřených podmínek

Podstata vynucování nepřiměřených podmínek mezi smluvními stranami spočívá v úpravě ustanovení, které nejsou svým obsahem obvyklá, naopak jsou pro nedominantního soutěžitele anebo spotřebitele nepřiměřené. Nepřiměřenost nemusí spočívat pouze v otázce ceny, ale může dopadat i na další ustanovení (např. termíny dodání subdodavatele). § 11 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně hospodářské soutěže v souvislosti s nepřiměřenými podmínkami mluví pouze o ostatních účastnících trhu, nikoliv o spotřebitelích, přičemž článek 102, písm. a) SFEU se k nepřiměřeným podmínkám staví obdobně. Dle názoru autora z praktického hlediska nelze předpokládat, že by mohlo v hojném počtu docházet k situacím, kdy spotřebitel bude nucen ze strany dominantního soutěžitele do nepřiměřených podmínek smluvního vztahu, neboť logicky uvažující osoba by do obdobného vztahu vstoupila s konkurenčním soutěžitelem za přijatelnějších podmínek. Dotčené ustanovení SFEU i zákona o obchodních korporacích primárně míří na nepřiměřené podmínky uplatňované na straně dodavatele. Nelze vyloučit, že nepřiměřené podmínky mohou být uplatňovány i soutěžitelem na straně poptávky.⁹⁴

Posouzení nepřiměřenosti, dle tohoto ustanovení, nespočívá jen v posouzení nepřiměřenosti ceny, přičemž za nepřiměřenou bude cena považována, pokud absentuje racionální vztah mezi hodnotou produktu a cenou, za kterou je tento nabízen.⁹⁵ ÚOHS svými rozhodnutími deklaroval nepřiměřené podmínky, které například spočívaly v přesunutí elektroměru za účelem dosažení nižší ceny elektrické energie⁹⁶ nebo přenesení poplatku na spotřebitele za činnost, která dle platné právní úpravy přicházela na vrub dodavatele.⁹⁷

Pro nepřiměřené podmínky je rozhodující, jestliže již existovaly v okamžik uzavření smlouvy, kde jsou tyto obsaženy. Není proto rozhodující, zdali při byly podmínky v moment uzavření smlouvy přiměřené a změnil se změnou okolností

⁹⁴ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 360

⁹⁵ PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-307-3, str. 326

⁹⁶ Rozhodnutí ÚOHS ze dne 24. 9. 1992, sp. zn. 1603/92

⁹⁷ Rozhodnutí ÚOHS ze dne 6. 12. 1999, sp. zn. S102/99

(např. změna cena materiálu) v průběhu plnění smluvního závazku, jelikož se může jednat o faktor, který smluvní strana nemohla ovlivnit.⁹⁸

4.3.2. Junktimace

Zneužití dominantního postavení junktimací se soutěžitel dopouští, pokud požaduje uzavření tzv. vázaných obchodů. Dle dikce § 11 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně hospodářské soutěže k junktimaci dochází, pokud je ve smlouvě mezi odběratelem a dodavatelem obsažena podmínka týkající se odebrání dalšího plnění, které nesouvisí s předmětem smlouvy. Zmíněné ustanovení sdělení komise k čl. 82 tento typ označuje jako vázaný prodej neboli „tying“.⁹⁹ Zjednodušeně lze tento případ popsat tak, že druhá smluvní strana od dominantního soutěžitele je vnučena do smlouvy, jež svým ustanovením nutí i k plnění A uzavření smlouvy k plnění B, které pro smluvní stranu není relevantní. Smluvní straně je navíc vyloučeno, aby plnění obě plnění, tedy A i B si byla schopna obstarat každé z nich samostatně. Smluvní strana tedy kupuje celý „balíček“ složený z dvou odlišných plnění. Samotného zneužití dle této praktiky lze dosáhnout více způsoby. Nejběžnějším je uvedení povinnosti koupit plnění A i B. Druhým případem může být situace, kdy jsou stanoveny tak nepřiměřené podmínky pro případ koupě jednoho plnění, že racionálně uvažující smluvní strana neuzavře smlouvu k jednomu plnění.¹⁰⁰ Dle názoru Komise vyplývá z jejího stanoviska, že vázaný prodej se musí uskutečňovat na „*technickém nebo smluvním základě*“.¹⁰¹

Druhým příkladem junktimace je spojený prodej neboli bundling. Opět se jedná o situaci, kdy smluvní strana nabývá více než jedno plnění. Rozdíl však spočívá v tom, že nelze uzavřít samostatnou smlouvu k jednomu z dvou či více plnění, které smluvní strana nabývá, neboť dominantní soutěžitel tyto samostatně nenabízí a uvedená cena ve smlouvě obsahuje oba produkty A i B (nelze tedy určit

⁹⁸ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 222, 223

⁹⁹ Sdělení komise bod č. 47

¹⁰⁰ LANGER, Jurian. *Tying and bundling as a leveraging concern under EC competition law*. Place of publication not identified: Kluwer Law International, 2007, 1 online resource (297 pages). ISBN 1-281-90823-1, str. 8

¹⁰¹ Viz Sdělení Komise bod č. 48

hodnotu samostatných plnění) a nelze je tedy získat jiným způsobem než společně.¹⁰²

Junktimace bude dopadat i na situace, kdy dominantní soutěžitel s výrobkem požaduje dodání služby vázající se k výrobku a neumožní druhé smluvní straně uzavření smlouvy bez takového ujednání. Opět je zde zásadní, jestliže existují legitimní důvody, proč je nezbytné dodat i službu. Dle mého názoru by se mohlo jednat o legitimní důvod, pokud je například k funkčnosti dodávaného zboží zapojení odborným personálem, kterým disponuje pouze dominantní soutěžitel a pokud by zboží nebylo zapojeno odborným personálem, nemohlo by sloužit svému účelu.

§ 11 odst. 1 písm. b) zákona o ochraně hospodářské soutěže vyloženě uvádí příklad, kdy „*druhá smluvní strana odebere*.“ Z jazykového výkladu je patrné, že v dominantním postavení se v uvedené situaci bude nacházet dodavatel. Autor má za to, že se jedná pouze o terminologickou nepřesnost a nelze vyloučit situaci, kdy se junktimace dopustí dominantní soutěžitel, který v obchodním styku vystupuje na straně dodavatele.

Autor považuje junktimaci za jeden z nejzávažnějších nejzávažnějších příkladů zneužití dominantního postavení, neboť na první pohled může méně zkušenému či slabšímu soutěžiteli připadat obchodní příležitost jako vyhovující a odpovídající obchodním zvyklostem, pakliže není tento schopen odhalit ihned zamýšlený nátlak. Z pohledu rizika zneužití dominantního postavení je junktimace obzvláště nebezpečná, užívá-li dominantní soutěžitel tuto praktiku systematicky, nikoliv ojediněle a nahodile. Pro zavázaného soutěžitele může být náročné najít východisko z takové situace, pakliže samotná smlouva upravuje striktní podmínky pro odstoupení či výpověď smlouvy. S ohledem na takovou skutečnost autor shledává existenci zvláštní odpovědnosti za účelnou a bezesporu přínosnou.

¹⁰² LANGER, Jurian. *Tying and bundling as a leveraging concern under EC competition law*. Place of publication not identified: Kluwer Law International, 2007, 1 online resource (297 pages). ISBN 1-281-90823-1, str. 8

4.3.3. Diskriminace

Pod pojmem diskriminace si lze zjednodušeně představit znevýhodnění jednoho soutěžitele před druhým bez reálného důvodu. Zákon o ochraně hospodářské soutěže v § 11 odst. 1 písm. c) diskriminaci charakterizuje jako uplatnění rozdílných podmínek při shodném nebo srovnatelném plnění. Dotčené ustanovení je do českého právního řádu implementováno v téměř identické podobě jako je upraveno v komunitárním právu, neboť SFEU v článku 102, písm. c) obsahuje identický výklad diskriminačního jednání. Zmíněné ustanovení svým zněním dopadá na jednotlivé účastníky trhu. Zmíněné ustanovení dopadá na účastníky trhu, kterými mohou být nejen ostatní soutěžitelé, ale přímo i spotřebitelé.¹⁰³

Diskriminované osoby lze od sebe rozlišit ve třech rovinách, a to na diskriminaci primární, sekundární a terciární. Primární diskriminací se rozumí taková, která dopadá na „soutěžitele ve vztahu k dominantnímu soutěžiteli.“¹⁰⁴ I když rozhodovací praxí (např. ve věci Hoffmann-La Roche¹⁰⁵) bylo dotčené ustanovení aplikováno na situace primární diskriminace, dle názoru Kindla se jedná o nesprávné posouzení.¹⁰⁶ Aplikace dotčeného ustanovení na případy primární diskriminace byla jednoznačně odmítnuta rozsudkem SDEU ve věci MEO. Sekundární diskriminace jednoznačně vyplývá z úvahy SDEU na situace soutěžitele v dominantním postavení, který „[...] uplatňuje diskriminační ceny vůči obchodním partnerům na navazujícím trhu, vztahuje na situaci, kdy toto chování může mít za následek narušení hospodářské soutěže mezi těmito obchodními partnery.“¹⁰⁷ Příkladem sekundární diskriminace lze uvést situaci, kdy soutěžitelům v navazujícím trhu bylo nabízeno plnění za odlišné ceny, a to u každého individuálně bez objektivních důvodů.¹⁰⁸ Terciární diskriminace je opět

¹⁰³ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 240

¹⁰⁴ Tamtéž

¹⁰⁵ Case C-85/76 *Hoffmann-La Roche & Co. AG vs. Komise* [1979] 00461

¹⁰⁶ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 362

¹⁰⁷ Case C-525/16 *MEO – Serviços de Comunicações e Multimédia SA v. Autoridade da Concorrência* [2018]

¹⁰⁸ Case C-95/04 P *British Airways plc vs. Komise* [2007] I-02331

spíše teoretická. Její existenci si lze představit, kdy v konečném důsledku bude znevýhodněn jiný subjekt, než vůči kterému diskriminační jednání směřovalo.¹⁰⁹

Z pohledu diskriminačního jednání je nezbytné se zaměřit na shodné nebo srovnatelné plnění. Právě tento aspekt je rozhodující pro posouzení možné diskriminace mezi soutěžiteli. Co do výkladu pojmu je nezbytné od sebe odlišit rovnocenné a identické plnění. Bude tedy nutné při posouzení tohoto typu zneužití dominantního postavení postupovat širěji a porovnávat plnění, které je zastupitelné.¹¹⁰

V praxi se jedná o jeden z častěji užívaných způsobů zneužití dominantního postavení. Konečný rozdíl v diskriminaci (zejm. té cenové) může být odrazem schopnosti příslušných osob, jako jsou například obchodní zástupci, vyjednávat o podmínkách smluvního vztahu. Diskriminace tak může být pouze projevem neochoty smlouvat o ceně. V takovém případě budou naplněny skutkové podstaty diskriminace dle zmíněného ustanovení, ale je otázkou, do jaké míry se jedná o znevýhodnění účastníka hospodářské soutěže, neboť potenciální smluvní partner může být s podmínkami smluvního vztahu spokojen, avšak v porovnání s jiným soutěžitelem mohou být podmínky méně výhodné. Z popsaných důvodů je v tomto případě důležité rozlišit, kdy se tak stalo v důsledku dominantního postavení a kdy jen v důsledku schopnosti negociace. Lze předpokládat, že takového jednání se může dopustit i soutěžitel, jež není v dominantním postavení a může být obzvlášť složité posoudit, kdy se této skutkové podstaty dopustil soutěžitel v dominantním postavení.¹¹¹

4.3.4. Zastavení nebo omezení výroby, odbytu nebo výzkumu a vývoje

Skutková podstata zastavení nebo omezení v případě dominantního postavení má obdobný charakter jako tomu je v případě kartelové dohody o omezení nebo kontrole výroby, odbytu, výzkumu a vývoje nebo investic dle § 3 odst. 2, písm. b) zákona o ochraně hospodářské soutěže. Zákon o ochraně hospodářské soutěže i SFEU výslovně uvádí, že k takovému zneužití dominantního

¹⁰⁹ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 240

¹¹⁰ PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-307-3, str. 348

¹¹¹ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 11 [Formy zneužití]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 209.

postavení dochází na úkor spotřebitele. Ačkoliv soutěžním právem není spotřebitel vnímán jen jako konečný zákazník, ale mohou jím být i další odběratelé. Kindl je toho názoru, že toto ustanovení dopadá výhradně na spotřebitele jako koncového zákazníka tak, jak ho vykládají předmětná ustanovení občanského zákoníku a zákona o ochraně spotřebitele.¹¹² V důsledku nedokonalé konkurence tržní ekonomiky tato obchodní praktika více rezonuje. Dopad na spotřebitele v tomto případě vzniká, jestliže soutěžitel v dominantním postavení aplikuje tuto praktiku a z důvodu nedostatečné substituce dalšími soutěžiteli není spotřebitelům umožněno si opatřit předmětné plnění ze strany jiného soutěžitele.

Praktika odmítnutí spolupráce, jak je souhrnně označována skutková podstata dle § 11 odst. 1, písm. d) zákona o ochraně hospodářské soutěže, může mít formu přímého odmítnutí, kdy dominantní soutěžitel explicitně odmítne spolupráci, anebo formu konstruktivního odmítnutí. Při konstruktivním odmítnutí dominantní soutěžitel výslovně nevyjádří odmítnutí spolupráce, ale určí druhé straně podmínky neakceptovatelného charakteru, které mají za následek neuskutečnění spolupráce.

Aby se skutečně jednalo o zneužití dominantního postavení praktikou odmítnutí spolupráce, je rozhodující, zdali v jejím důsledku byl naplněn protisoutěžní efekt. Nerozhoduje, jestli tento efekt nastal na primárním trhu, tedy na trhu, kde působí dotyčný soutěžitel, anebo na navazujícím trhu, kde se participují maloobchodní soutěžitelé.¹¹³

Jako konkrétní příklad praktiky zastavení výroby lze uvést rozsudek SDEU ve věci *Volvo*. Ze strany SDEU byl prezentován dle mého názoru velice restriktivní závěr, že zneužití spočívá i v „rozhodnutí již nevyrábět náhradní díly pro určitý model, i když mnoho vozů tohoto modelu je ještě v oběhu.“¹¹⁴ Ačkoliv z pohledu spotřebitele se může jednat o citelný zásah do jeho poměrů, shodně se může jednat o nepřiměřený zásah do obchodní politiky dominantního soutěžitele. Použitím argumentu *ad absurdum* je možné takové rozhodnutí chápat jako omezující technologického vývoje, neboť dominantní soutěžitel by nemusel mít kapacity na vývoj nových modelů a tím by byla snížena konkurenceschopnost soutěžitele a

¹¹² KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 11 [Formy zneužití]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 213.

¹¹³ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 360

¹¹⁴ Case C-238/87 *AB Volvo v Erik Veng (UK) Ltd.* [1988] 06211

v konečném výsledku by se mohla negativně projevit do hospodářského výsledku. Z tohoto pohledu by takové uvážení nemělo být užíváno genericky.¹¹⁵ Nejvyšší správní soud se zabýval případem odmítnutí spolupráce objektivního odůvodnění takové spolupráce, přičemž dle jeho názoru „*odmítnutí dodávat účinné podnikem v dominantním postavení může být za určitých okolností, a není-li objektivně odůvodněné [...]*“.¹¹⁶

4.3.5. Nepřiměřeně nízké ceny

Z pohledu českého práva nepřiměřeně nízké ceny lze považovat za specifické ustanovení k nepřiměřeným podmínkám. Zatímco zákon o ochraně hospodářské soutěže obsahuje klauzuli o predátorských cenách explicitně v § 11 odst. 1, písm. e), SFEU nikoliv. Nelze ale uvažovat, že komunitární právo takovou skutkovou podstatu nezná. Na úrovni komunitárního práva lze nepřiměřeně nízké ceny subsumovat pod generální klauzuli či pod nepřiměřené ceny.

Skutková podstata obsahuje tři roviny, které je nutno kumulativně potvrdit, aby se mohlo jednat o nepřiměřeně nízké ceny. Dle Kindla se jedná o:

- nepřiměřeně nízké ceny;
- dlouhodobé uplatňování
- skutečné nebo potenciální narušení soutěže.¹¹⁷

Dle názoru autora je možné obecně vymezit nepřiměřeně nízkou cenu jako takovou cenu, která by soutěžiteli neumožnila další fungování v hospodářské soutěži a nevedla k dosažení zisku. Skutková podstata nepřiměřeně nízkých cen má značný ekonomický přesah. Aby bylo možné určit hranici, kdy se jedná o nepřiměřeně nízkou cenu, musí být provedena ekonomická analýza. S ohledem na rozmanitost soutěžního prostředí nelze jednoznačně určit, z čeho se bude ekonomická analýza skládat, neboť ta se bude vždy odvíjet dle relevantního trhu. Nepřiměřeně nízké ceny jsou v zásadě chápány jako dle SFEU jako „*ceny nižší než průměr proměnlivých nákladů musí být v zásadě považovány za zneužívající v rozsahu, v němž použitím takových cen podnik v dominantním postavení zřejmě*

¹¹⁵ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 364

¹¹⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2008, sp. zn. 7 As 58/2006

¹¹⁷ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 264

*sleduje pouze hospodářský cíl spočívající ve vyloučení svých soutěžitelů.*¹¹⁸ Shodný postoj k posouzení nepřiměřeně nízkých cen má i ÚOHS, jenž tyto zkoumá rovněž v kontextu průměrných variabilních nákladů. Známým případem tohoto deliktního jednání je případ Student Agency u kterého probíhalo řízení před ÚOHS ohledně uplatnění nepřiměřeně nízkých cen za účelem vytlačení konkurence, konkrétně společnosti Asiana a Student Agency dle pravomocného rozhodnutí užíval metodu podnákladových cen za účelem vytlačení konkurence na ÚOHS shodně jako rozhodovací praxe SDEU nepřiměřeně nízké ceny charakterizuje jako *„ceny se považují především ceny pod úrovní průměrných variabilních nákladů, resp. průměrných vyhnutelných nákladů.*¹¹⁹ Nepřiměřeně nízká cena byla posouzena jako *„výsledná efektivní cena v porovnání s průměrnými náklady na jednoho přepraveného cestujícího.*¹²⁰

Druhým kritériem je dlouhodobé uplatnění. Je zřejmé, že pokud by se jednalo o ojedinělé krátkodobé uplatnění, nelze ihned způsobit újmu ostatním soutěžitelům a nelze předpokládat, že by se například rozhodli opustit relevantní trh po jednom týdnu. Naopak lze usuzovat, že pro samotné spotřebitele by byla taková situace přínosná. Ve zmíněném rozhodnutí ÚOHS bylo postačující, aby *„posuzované protisoutěžní jednání účastníka řízení bylo uplatňováno po dobu tří měsíců.*¹²¹ Autor usuzuje, že výhodou dominantního soutěžitele je skutečnost, že i když takové jednání bude uplatňovat přiměřenou dobu, nebude existenčně ohrožen a nebude hrozit riziko úpadku například, což nelze vždy předpokládat u soutěžitele bez dominantního postavení.

Třetím znakem je skutečné nebo potenciální narušení soutěže. Ve výše uvedeném rozhodnutí ÚOHS narušení soutěže představovalo vytlačení konkurenčního soutěžitele v přímém důsledku uplatnění podnákladových cen. Stejná situace byla zaznamenána v případě AKZO Chemie. SDEU v tomto případě výslovně konstatoval, že v daném případě uplatnění podnákladových cen nemá jiný význam než odstranění konkurenčního soutěžitele z relevantního trhu. Takové jednání navíc bylo plánované a soutěžitel tak činil s jasným úmyslem toho

¹¹⁸ Case C-202/07 P, *France Télécom SA vs. Komise* [2009] I-02369

¹¹⁹ Rozhodnutí ÚOHS ze dne 18. 2. 2011, č.j. S162/2008/DP-4490/2010/820/DBR

¹²⁰ Tamtéž.

¹²¹ Rozhodnutí ÚOHS ze dne 18. 2. 2011, č.j. S162/2008/DP-4490/2010/820/DBR

dosáhnout. Výsledkem této činnosti je tak v konečném důsledku posílení již tak dominantního postavení.¹²²

Lze se setkat s názorem, že složkou třetího znaku musí být vyloženě plán k vytlačení konkurence. Existence plánu nemusí být nutně prokázána jen listinnými důkazy, lze tak dovozovat i z ekonomické analýzy motivů.¹²³ SDEU zaznamenal například situaci, kdy existence plánu na eliminaci konkurenčního soutěžitele formou podnákladových cen byla prokázána z interních dokumentů jako je například e-mailová komunikace mezi vedením konkrétního soutěžitele.¹²⁴

Komise užívá pro soutěžitele, který si predátorským jednáním úmyslně způsobuje ztráty a nechává ujít zisky jako „oběť“¹²⁵. Komise se dále v tomto ohledu vyjadřuje, že tak oběť činí krátkodobě. Není však vyjádřena lhůta, která je považována za krátkodobou. V tomto případě se autor domnívá, že nelze jednoznačně určit, co lze považovat za krátkodobou lhůtu, neboť účinky takového jednání budou v každém případě závislé na specifikách jak relevantního trhu, tak i samotných soutěžitelů. Je ovšem zcela pravděpodobné, že pokud by bylo příliš krátkodobé, nevedlo by k omezení konkurence na relevantním trhu, ani k posílení pozice dominantního soutěžitele.¹²⁶

Komise výslovně uvádí, že pro účely posouzení, jestli se jedná o oběť, bude posuzovat průměrné eliminovatelné náklady, což bylo reflektováno i ve výše uvedeném rozhodnutí ÚOHS.¹²⁷ Pokud soutěžitel nabízí své zboží či služby pod průměrnými eliminovatelnými náklady, je dle závěru komise nezbytné takového soutěžitele posuzovat jako oběť. K určení, jestli se jedná o oběť, je nutné si vymezit průměrné eliminovatelné náklady, které dle názoru komise budou ve většině případech identické jako jsou průměrné variabilní náklady, neboť pouze těmto lze zamezit. Dalším východiskem pro posouzení skutečnosti, že je soutěžitel obětí, je dle komise porovnání skutečného čistého výnosu s výnosem, kterého by soutěžitel

¹²² Case C-62/86 *AKZO Chemie BV v Commission* [1991] I-03359

¹²³ CORNELIA BEATRICE GABRIELA ENE-DINU. THE TERM OF "RELEVANT MARKET", AS ELEMENT OF DOMINANT POSITION PROVIDED BY ART. 102 OF THE TREATY ON THE FUNCTIONING OF THE EUROPEAN UNION. *Challenges of the Knowledge Society* [online]. Bucharest: Nicolae Titulescu University Editorial House, 2019, 13(1), 569-573 [cit. 2022-03-31]. ISSN 2068-7796.

¹²⁴ Case C-202/07 P, *France Télécom SA vs. Komise* [2009] I-02369

¹²⁵ Sdělení komise bod 63

¹²⁶ Sdělení komise bod 63

¹²⁷ Rozhodnutí ÚOHS ze dne 18. 2. 2011, č.j. S162/2008/DP-4490/2010/820/DBR

dosáhl, za předpokladu „*přiměřeného alternativního chování*.“¹²⁸ Z autorova pohledu mohou být obě situace náročné na přesné posouzení, obzvlášť v druhém případě. Při posouzení průměrných variabilních nákladů je situace jednodušší, neboť z účetnictví soutěžitele by mělo být možné určit, co lze započíst jako průměrný variabilní náklad. Mikroekonomie za variabilní náklad označuje náklad, který úměrně narůstá s dalším s objemem výroby. Průměrný variabilní náklad pak bude vypočten ve vztahu ke jedné jednotce produkce. Průměrný variabilní náklad může být například posuzován ve vztahu k 1 km vnitrostátní autobusové dopravy.¹²⁹ V druhém případě pro posouzení, zdali se jedná o oběť, je nutno hlubší úvahy. Posouzení by mělo spočívat ve skutečném a předpokládaném chování. Posouzení tržního chování soutěžitele může být velice složité, neboť se zde mohou projevit faktory jako je obchodní vedení, konkurenceschopnost dalších soutěžitelů a další faktory mající potenciál se promítnout do hospodářského výsledku soutěžitele.

4.3.6. Odmítnutí poskytnou podstatná zařízení a práva duševního vlastnictví

Odmítnutí poskytnout podstatná zařízení je jedním z příkladů vylučovací praktiky. Svou podstatou tato praktika navazuje na další vylučovací praktiku, a to na praktiku odmítnutí spolupráce, jež je popsána v kapitole 4.3.4. Zneužití dominantního postavení, dle této skutkové podstaty, je nezbytné posuzovat v kontextu práva na vlastnění a volného nakládání s vlastním majetkem, které je zaručeno článkem 11 listiny základních práv a svobod. Dle názoru komise je nutné na tuto skutkovou podstatu nahlížet s pečlivým zvážením, neboť „*vychází z názoru, že obecně vzato by jakýkoli podnik bez ohledu na to, zda má dominantní postavení, či nikoli, měl mít právo vybrat si své obchodní partnery a volně nakládat se svým majetkem. Komise se proto domnívá, že zásah na základě práva hospodářské soutěže vyžaduje pečlivé zvážení, pokud by uplatnění článku 82 vedlo k uložení povinnosti dominantnímu podniku zajišťovat dodávky*“¹³⁰ Komise dále vyjadřuje názor, že při uložení povinnosti dominantnímu soutěžiteli může dominantní podnik v důsledku takové povinnosti neusilovat o další vývoj a inovace, což se ve výsledku

¹²⁸ Sdělení komise bod 64 a 65

¹²⁹ Rozhodnutí ÚOHS ze dne 18. 2. 2011, č.j. S162/2008/DP-4490/2010/820/DBR

¹³⁰ Sdělení komise bod č. 75

odrazí na poškození spotřebitelů.¹³¹ Nutno podotknout, že odmítnutí plnění může nastat i v situaci, kdy dominantní soutěžitel má zájem plnit dobrovolně, ale za určitých okolností, které mohou být dokonce nezávislé na jeho vůli, toho není schopen. Příkladem lze uvést situace, kdy dominantní soutěžitel nedisponuje dostatečnými skladovými zásobami, existují nesplacené pohledávky za odběratelem.¹³² Ve vztahu k výše uvedenému je autor toho názoru, že by dominantní soutěžitel mohl odmítnout plnění i za situace, je-li o odběrateli obecně známo, že neposkytuje protiplnění v dohodnutou dobu anebo při dodávkách odběrateli hrozí dominantnímu soutěžiteli reputační riziko. V takových případech by se nejednalo o zneužití postavení, neboť se jedná o strategické rozhodnutí s cílem ochránit dominantního soutěžitele a zamezit vzniku potenciální škody.

Tato skutková podstata je explicitně uvedena jen v zákoně o ochraně hospodářské soutěže, a to v § 11 odst. 1, písm. f), zatímco SFEU ji výslovně neuvádí. V praxi se soutěžitel může dopustit způsoby, kdy dominantní soutěžitel k věcem, které vlastní nebo využívá odmítne udělit přístup k:

- nezbytně nutným zařízením;
- využití duševního vlastnictví.¹³³

V obou případech platí, že dominantní soutěžitel odmítne poskytnout plnění za přiměřenou úhradu. Autor má za to, že přiměřená cena by se měla blížit ceně obvyklé. Dle autora nelze přiměřenou cenu určit jako takovou, která sotva převyšuje průměrné variabilní náklady. Přiměřená cena by měla se měla blížit ceně nabízené ze strany jiných soutěžitelů, přičemž by měla v ní měl být zahrnut zisk.¹³⁴

4.3.6.1. Podstatná zařízení

Prvním příkladem je odmítnutí udělení přístupu k nezbytně nutným zařízením. Komentářová literatura považuje za nezbytně nutná zařízení například „přenosové sítě nebo obdobná rozvodná zařízení např. v energetice a telekomunikacích; jiná infrastrukturní zařízení zahrnují např. přístavy či

¹³¹ Tamtéž

¹³² KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 371

¹³³ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 257

¹³⁴ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 11 [Formy zneužití]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 219.

letišť.¹³⁵ Otázkou nezbytnosti se zabýval SDEU ve věci *Oscar Bronner*. V této věci se SDEU zabýval předběžnou otázkou, se kterou se Nejvyšší krajský soud ve Vídni obracel na SDEU, která dopadala na situaci, kdy společnost Mediaprint držela dominantní postavení v oblasti rozvozu denního tisku do domácností a odmítla dodávat denní tisk pro společnost Oscar Bronner GbmH & Co. SDEU poznamenal, že zneužití dominantního postavení se soutěžitel dopustí, pokud odmítne zajistit dodávky denního tisku pro jiného soutěžitele a zároveň neexistuje žádná alternativa k možnosti distribuovat denní tisk. Akceptace jiného, ekonomicky méně výhodného řešení, není dostačující, aby se jednalo o zneužití. Musí být prokázáno, že alternativní řešení na relevantním trhu neexistuje. Z uvedeného rozhodnutí vyplývá, že pro tento příklad zneužití dominantního postavení je zásadní podmínka nezbytnosti. Nelze se tedy smířit s tím, že ke zneužití dominantního postavení postačí ekonomická nevýhodnost alternativního řešení, ale předpokládá se, že alternativní řešení neexistuje.¹³⁶

Rozhodovací praxe české soudní soustavy judikovala na výše uvedenou judikaturu SDEU svým výrokem, že „*Předpokladem pro potvrzení dominantního postavení může být prokázání existence podstatného zařízení.*“¹³⁷ Jedná se o aplikaci tzv. *essential facilities doctrine*, ačkoliv dle českého překladu byla v uvedeném rozsudku přeložena jako podstatné zařízení namísto nezbytně nutného, jak ji, dle autorova názoru, správně označuje Kindl.¹³⁸ Vrchní soud v Olomouci bez odchýlení od závěrů SDEU aproboval, že „[...] *vlastník podstatného zařízení povinen umožnit konkurenci přístup k tomuto zařízení.*“¹³⁹

¹³⁵ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 11 [Formy zneužití]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 217.)

¹³⁶ Case C-7/97 *Oscar Bronner GmbH & Co. KG v Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG, Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG and Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. KG*. [1998] I-07791

¹³⁷ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. 5. 2001, sp. zn. 2 A 10/2000-58

¹³⁸ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 373

¹³⁹ Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. 5. 2001, sp. zn. 2 A 10/2000-58

4.3.6.2. Sítě

Ve vztahu ke zneužití dominantního postavení odmítnutí přístupu k sítím, je zapotřebí posuzovat celou situaci v souladu s relevantními předpisy dopadající na oblast energetiky, telekomunikací a železniční dopravy¹⁴⁰ vztahujícími se na danou právní oblast. Jednat se bude zejména o energetický zákon a zákon o elektronických komunikacích. Přenosové, rozvodné či infrastrukturní sítě jsou komentářovou literaturou označovány jako podstatná zařízení.¹⁴¹

Lze předpokládat, že na soutěžitele, vlastnického nebo provozujícího podstatná zařízení, bude nahlíženo jako na soutěžitele v dominantní postavení, dokonce v mnohých případech bude soutěžitel mít monopol na relevantním trhu, a to například z důvodu zákonné limitace vybudování alternativní sítě. Jednak se může vyskytovat zákonná limitace vstupu na trh.¹⁴² Další příčinou může být, že vstup na trh je pro další soutěžitele finančně a technicky náročný, v důsledku čehož nikdy soutěžitel nedosáhne takového postavení jako současný soutěžitel v dominantním postavení. Jako příklad lze uvést správu železniční sítě, kdy kvazi-monopol bezesporu drží Správa železnic.¹⁴³ Ačkoliv se jedná o subjekt s právní formou příspěvkové organizace, přesto naplňuje charakteristiku soutěžitele.¹⁴⁴

4.3.6.3. Využití duševního vlastnictví

V třetím případě dotčeného ustanovení se sice nejedná o nezbytně nutné zařízení, nicméně způsob zneužití v této oblasti se posuzuje obdobně. Zákon o ochraně hospodářské soutěže klade stejné měřítko na přiměřenou úhradu.¹⁴⁵ Shodně je posuzována jeho nezbytnost pro participaci na relevantním trhu. S ohledem na

¹⁴⁰ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 258

¹⁴¹ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 11 [Formy zneužití]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 217.)

¹⁴² Například zákon č. 458/2000 Sb., podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)

¹⁴³ <https://www.spravazeleznic.cz/o-nas/vse-o-sprave-zeleznic/zeleznice-cr>

¹⁴⁴ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0, str. 258

¹⁴⁵ KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 11 [Formy zneužití]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 219.

duševní vlastnictví se jedná o zneužití, pokud dominantní soutěžitel jedná tak, aby si své dominantní postavení zachoval anebo aby postavení rozšířil.¹⁴⁶

4.3.7. Další formy zneužití

Jelikož výčet skutkových podstat zneužití dominantního postavení v § 11 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže je demonstrativní, není vyloučeno, že se soutěžitel může dopustit zneužití dominantního postavení způsobem, který zákon o ochraně hospodářské soutěže a SFEU explicitně neuvádí. V takovém případě bude v první fázi pro posouzení zneužití nutné zkoumat jednání v kontextu generální klauzule ke zneužití dominantního postavení. V takových případech se může jednat o praktiky kombinující skutkové podstaty výslovně uvedené v zákoně o ochraně hospodářské soutěže a SFEU. I v případě nepopsaných praktik je nesporné, že budou mít vylučovací, vykořisťovatelský nebo diskriminační charakter. Praktiky mohou mít rovněž strukturální charakter, který se od první tří praktik podstatně odlišuje.

Samotné Sdělení Komise pojednává o dalších skutkových podstatách, jež nejsou výslovně uvedeny v článku 102 SFEU. Jako popsané a kvalifikované zneužití dominantního postavení, které nejen bylo řešeno v rámci rozhodovací praxe SDEU, ale je i rozebíráno ze strany Komise, je uzavírání výhradních dohod a věrnostních slev.¹⁴⁷

4.3.7.1. Strukturální zneužití

Jelikož nelze uvést veškeré zbylé jednání spadající pod generální klauzuli a zároveň o vykořisťovatelských, vylučovacích, a jakožto součástí těchto dvou, diskriminačních praktikách bylo uvedeno výše, uvedu v zbytkovém zneužití pouze strukturální praktiky, které jsou svým charakterem odlišné od výše uvedených praktik. Základní rozdíl u strukturálního zneužití lze spatřovat v absenci kontinuity jednání vedoucí ke zneužití dominantního postavení. Zatímco výše uvedená

¹⁴⁶Joined Cases C-241/91 P a C-242/91 P *Radio Telefís Eireann (RTE) a Independent Television Publications Ltd (ITP) vs. Komise* [1995] I-00743

¹⁴⁷ Sdělení komise odst. 32

zneužití jsou činěny opakovaně, strukturální zneužití spočívá zejména v jednorázovém jednání.¹⁴⁸

Strukturální zneužití může nastat v situacích, kdy se soutěžitel v dominantním postavení rozhodne rozšířit cestou nabytí podílu v jiném soutěžiteli neboli strukturální operací. Strukturálním zneužitím se zabýval SDEU ve věci *Continental Can*. Zásadní výrok v tomto rozhodnutí učinil SDEU ve vztahu ke koncentraci, jelikož je dle závěrů SDEU i strukturální posílení postavení podniku prostřednictvím akvizice je nutné posuzovat v kontextu článku čl. 102 SFEU, pokud se takovým způsobem realizuje zneužití dominantního postavení.¹⁴⁹

¹⁴⁸ VAN KOTEN, Silvester a Andreas ORTMANN. Structural versus behavioral remedies in the deregulation of electricity markets: An experimental investigation motivated by policy concerns. *European economic review* [online]. Elsevier B.V, 2013, **64**, 256-265 [cit. 2022-03-30]. ISSN 0014-2921. Dostupné z: doi:10.1016/j.euroecorev.2013.09.004

¹⁴⁹ Case C 6-72 *Europemballage Corporation and Continental Can Company Inc. vs Komisa* [1975] 00495

5. Prostředky k zamezení zneužití dominantního postavení

5.1. Správně právní rovina

5.1.1. Postavení ÚOHS

K prosazování férových pravidel soutěžního práva svěřil zákonodárce ÚOHS působnost na poli hospodářské soutěže. ÚOHS představuje specializovaný ústřední úřad, který má jako vykonavatel moci výkonné svým postavením, pravomocemi a působností přispívat k dodržování pravidel hospodářské soutěže. Základní vymezení působnosti a pravomocí se nachází v zákoně o působnosti ÚOHS, kde je ve vztahu k hospodářské soutěži vztahu uvedena pouze odkazující norma v § 2 písm. c). Konkrétní rámec působnosti tak vychází ze zákona o ochraně hospodářské soutěže. Jelikož se před ÚOHS vedou i správní řízení, subsidiárně se vztahuje i zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

ÚOHS, jako specializovanému správnímu orgánu, je svěřena působnost v oblasti hospodářské soutěže spočívající v dozoru nad dodržováním podmínek férové hospodářské soutěže, což výslovně uvádí § 20 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně hospodářské soutěže. Výkon dozoru představuje preventivní funkci, neboť má působit jako garant spravedlivé hospodářské soutěže. Nadto je ÚOHS oprávněn zahájit správní řízení ve věci zneužití dominantního postavení, jakožto deliktního jednání.

Pravomoc ÚOHS k vymáhání zneužití dominantního postavení vyplývá z § 11 zákona o ochraně hospodářské soutěže. ÚOHS tímto zajišťuje represivní funkci proti soutěžitelům jednajících v rozporu s pravidly hospodářské soutěže. Konkrétní výčet pravomocí ÚOHS ve vztahu ke zneužití dominantního postavení obsahuje § 20a zákona o ochraně hospodářské soutěže. Procesní ustanovení nemají normativní povahu, konkrétně například v odstavci 1 téhož paragrafu je uveden výčet oprávnění, jakým způsobem se může ÚOHS zabývat zneužitím dominantního postavení. Řízení ve věcech zneužití dominantního postavení se zahajují pouze z moci úřední. Jelikož se jedná o správní řízení, váží se na postavení a postup ÚOHS zásady správního řízení. Na ÚOHS dopadá základní zásady správního trestání, jako například zásada vyšetřovací, důkazního břemene, dispoziční zásada a další. Mimo

obecná pravidla správního trestání se na postup v řízení pro zneužití dominantního postavení vztahují i odlišnosti, jež jsou uvedeny v zákoně o ochraně hospodářské soutěže. Předmětem této práce však není zkoumat procesní stránky řízení o zneužití dominantního postavení, proto pomínu tyto otázky a zaměřím se pouze na způsoby, jak může ÚOHS o zneužití dominantního postavení rozhodovat.

5.1.2. Opatření k nápravě

Pod pojmem opatření k nápravě lze rozumět výrok ÚOHS, kterým deklaruje zneužití dominantního postavení. Vydaným výrokem je primárně sledován cíl obnovení pravidel hospodářské soutěže. Jedná se o meritorní rozhodnutí ve věci samé, kterému ÚOHS ukládá splnění konkrétní povinnosti za účelem narovnání podmínek hospodářské soutěže. ÚOHS může současně uložit přiměřenou lhůtu soutěžiteli, který se porušení dopustil. Co se rozumí přiměřenou lhůtou, je na uvážení ÚOHS s ohledem na způsob nápravy. Právní zakotvení tohoto institutu se nachází v § 20 odst. 4 zákona o ochraně hospodářské soutěže, kde je uvedeno obecné znění, ale není uveden ani demonstrativní výčet, v čem opatření k nápravě spočívá. Je tedy na uvážení ÚOHS, jaké opatření k nápravě uloží soutěžiteli. Zákon o ochraně hospodářské soutěže nerozlišuje, na rozdíl od Nařízení komise opatření k nápravě, na behaviorální a strukturální. Ačkoliv i ukládaná opatření k nápravě ze strany ÚOHS lze charakterizovat pod jedním z těchto druhů, není s tím výslovně pracováno v zákoně o ochraně hospodářské soutěže. Uložení strukturálního opatření přichází v úvahu za situace, kdy není možné uložit opatření k nápravě behaviorálního charakteru, nebo za situace, kdy by behaviorální opatření bylo pro soutěžitele větší zátěží v porovnání se strukturálním opatřením.¹⁵⁰ Strukturální opatření k nápravě jsou ze strany některých odborníků považovány za nadřazené a více efektivní ve srovnání s behaviorálními.¹⁵¹

Behaviorální opatření k nápravě v mnohých případech reagují na probíhající stav zneužití dominantního postavení. Odrazem behaviorálního opatření k nápravě může být například uložení opatření, které přesně odráží způsob, jakým soutěžitel zneužívá své dominantní postavení, kdy v důsledku opatření k nápravě

¹⁵⁰ Viz článek 7 Nařízení o provádění pravidel

¹⁵¹ VAN KOTEN, Silvester a Andreas ORTMANN. Structural versus behavioral remedies in the deregulation of electricity markets: An experimental investigation motivated by policy concerns. *European economic review* [online]. Elsevier B.V, 2013, **64**, 256-265 [cit. 2022-03-30]. ISSN 0014-2921. Dostupné z: doi:10.1016/j.euroecorev.2013.09.004, str. 257

bude uveden závadný stav do souladu s pravidly hospodářské soutěže. Příkladem behaviorálního opatření k nápravě lze uvést výrok, kterým je soutěžiteli uložena povinnost „upravit stávající znění smluv na poskytnutí cenových plánů ve znění *Všeobecných podmínek pro poskytování cenových plánů PREMIUM*.“¹⁵²

Při ukládání opatření k nápravě není ÚOHS limitováno v rozhodnutí uvést pouze ohledně opatření k nápravě. ÚOHS může ve výrokové části k opatření k nápravě uložit další trest, a to například v podobě pokuty dle § 20a odst. 1, písm. d) zákona o ochraně hospodářské soutěže. Ostatně tak bylo rozhodnuto i ve výše citovaném rozhodnutí ÚOHS.

5.1.3. Předběžná opatření

Předběžné opatření představuje mezifázi, která předchází konečnému rozhodnutí, kdy může být ponecháno v účinnosti pouze do okamžiku vydání konečného rozhodnutí. Zákon o ochraně hospodářské soutěže se podrobněji předběžným opatřením nezabývá, je tedy nezbytné se o předběžných opatřeních řídit subsidiárně správním řádem.¹⁵³

Ačkoliv v jiných právních odvětvích o hojně užívaný právní institut, v oblasti soutěžního práva, zejména pak v oblasti zneužití dominantního postavení, ÚOHS přistupuje k uložení předběžného opatření zcela minimálně.¹⁵⁴¹⁵⁵ Pokud se ukládají předběžná opatření, jejich cílem je převážně uložit soutěžiteli povinnost se zdržet určitého jednání¹⁵⁶ anebo opačně, aby provedl konkrétně specifikovaný úkon jako například pokračování v soutěži v souladu s pravidly hospodářské soutěže.¹⁵⁷

5.1.4. Přijímání závazků

U přijímání závazků lze do jisté míry shledat podobnost s opatřeními k nápravě, avšak při přijetí závazku nedochází k vydání meritorního rozhodnutí ze strany ÚOHS, ale uplatní se řešení nahrazující potřebu vydat meritorní rozhodnutí. Dojde-li po přijetí závazku k odstranění vadného stavu a bude dosaženo účinné

¹⁵² Rozhodnutí ÚOHS ze dne 17. 10. 2012, č.j. ÚOHS-S1/03-1263/2012/810/ŠVI

¹⁵³ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 726

¹⁵⁴ Srov. PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-307-3, str. 436

¹⁵⁵ KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1, str. 469

¹⁵⁶ Srov. Usnesení ÚOHS ze dne 4. 4. 2005, č. j. S 1/05-A-2509/05-OHS

¹⁵⁷ Rozhodnutí ÚOHS ze dne 27. 1. 2003, sp. zn. S 238/02-313/03-ORP

hospodářské soutěže za podmínek stanovených v závazku, ÚOHS zastaví řízení o zneužití dominantního postavení. § 11 odst. 3 zákona o ochraně hospodářské soutěže přidává k zastavení řízení v důsledku přijetí závazku podmínku, že zneužitím dominantního postavení nedošlo k podstatnému narušení hospodářské soutěže. Předmětné ustanovení však neobsahuje výklad, co se rozumí pod pojmem podstatné narušení. Podstatným narušením, v jehož důsledku nelze přijmout závazek a řízení zastavit, může být například situace, kdy zneužitím dominantního postavení došlo k závažnému dopadu na spotřebitele.¹⁵⁸ Přijetí závazku je vhodným řešením zneužití dominantního postavení, pokud „*škodlivé účinky předmětného jednání jsou omezené [...]*“¹⁵⁹ Pro přijetí závazku tedy není rozhodné, jakou praktikou došlo ke zneužití dominantního postavení. Odborná literatura¹⁶⁰ předpokládá, že k přijetí může dojít u všech způsobů zneužití dominantního postavení, přičemž například u vylučovací praktiky lze rychle odstranit jednání narušující pravidla hospodářské soutěže, což je jeden z předpokladů pro přijetí závazku.¹⁶¹, kdy ÚOHS umožňuje přijetí.

Přijetí závazku může nastat taktéž u kolektivního zneužití dominantního postavení. Na rozdíl od samotného zneužití, kdy postačí jednání pouhého jednoho soutěžitele, k přijetí závazku je nezbytné, aby soutěžitelé v kolektivní dominanci projeví shodnou vůli a zavázali se společně a nerozdílně. Musí tak podat návrh k přijetí závazku společně, aby mu bylo možné vyhovět.¹⁶²

Zákonodárce svěřuje ÚOHS pravomoc i přes zastavení řízení v důsledku přijatého závazku znovu zahájit správní řízení. Přijetí závazku nemusí být tedy konečným řešením zneužití dominantního postavení, pokud ze strany soutěžitele dojde k pochybení, kterým dle § 11 odst. 5 zákona o ochraně hospodářské soutěže, kdy se podstatně změnila podmínky, za kterých bylo opatření vydáno, jedná soutěžitel v rozporu s uloženými závazky (patrně se pod tento příklad bude vztahovat i situace, kdy soutěžitel své závazky neplní) a pokud bylo rozhodnutí o

¹⁵⁸ Oznámení ÚOHS ze dne 8. 11. 2013, odst. 10

¹⁵⁹ Oznámení ÚOHS ze dne 8. 11. 2013, odst. 16

¹⁶⁰ KINDL, Jiří. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 3., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-627-2., str. 468

¹⁶¹ Oznámení ÚOHS ze dne 8. 11. 2013, odst. 16

¹⁶² KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. § 11 [Formy zneužití]. In: KINDL, Jiří, MUNKOVÁ, Jindřiška. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 221.

přijetí závazku vydáno v důsledku nepravdivých či neúplných informací, podkladů a údajů.

5.1.5. Sankce

Uložení sankce představuje nejobvyklejší způsob správního trestání, jako sekundární následek za porušení primární povinnosti vyplývající ze zákona. ÚOHS ukládá za zneužití dominantního postavení pokutu, kdy není rozhodné, jestli se zneužití dopustila fyzická osoba, fyzická osoba podnikatel či právnická osoba.¹⁶³

Zákon o ochraně hospodářské soutěže rozděluje maximální přípustnou výši pokuty odlišně pro fyzické osoby a pro podnikající fyzické osoby a právnické osoby, jak je obvyklé v jiných předpisech dopadajících na správní trestání.¹⁶⁴ V obou případech může ÚOHS uložit pokutu až do výše deseti milionů korun českých. U podnikajících fyzických osob a právnických osob může být maximální výše pokuty stanovena do 10 % z čistého ročního obratu za předchozí ukončené účetní období, jestliže je tato částka vyšší než deset milionů korun českých. Jestliže by o uložení pokuty rozhodoval orgán, ke kterému se podává odpor, v dalším účetním období, nemá tato skutečnost vliv na výpočet zmíněných 10 % z čistého obratu, neboť dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu se ukončené účetní období posuzuje vždy to, které nastalo před vydáním prvoinstančního rozhodnutí.¹⁶⁵

Za účelem dosažení jisté míry transparentnosti, předvídatelnosti a aplikační účinnosti ÚOHS vydal Zásady ÚOHS upravující principy a způsoby pro určení výše pokuty za porušení pravidel hospodářské soutěže, tedy i za zneužití dominantního postavení. Jedná se o soft-law předpis, kterým je umožněno soutěžitelům dopředu odhadnout možnou výši pokuty za hmotněprávní porušení. Na procesně právní delikty tento dokument nedopadá. ÚOHS deklaruje, že při metodách výpočtu pokut bude vycházet ze stejných principů, jež uvádí komise ve svých Pokynech pro výpočet pokut a předpokládá, že výše pokuty musí zajistit u každého soutěžitele, jemuž byla uložena „*dostatečný odstrašující efekt*.“¹⁶⁶ Proces výpočtu pokuty je rozdělen na dvě části, kdy v prvním kroku se určí fixní část.

¹⁶³ Viz § 22 a 22a zákona o ochraně hospodářské soutěže.

¹⁶⁴ Např. zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)

¹⁶⁵ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2014, č. j. 7 Afs 57/2011-1234

¹⁶⁶ Zásady ÚOHS, odst. 16

V druhém kroku následuje výpočet sankce přičtením či odečtením variabilní části, čímž bude určena konečná výše pokuty.¹⁶⁷ Jelikož dle závěrů ÚOHS se v případě zneužití dominantního postavení jedná o kategorii velmi závažných deliktů, lze předpokládat, že ve většině případů bude výše pokuty navýšena o variabilní část.¹⁶⁸

5.2. Trestněprávní rovina

Trestně právní sankci jako prostředek ultima ratio, kdy přednost před aplikací trestního zákoníku má zákon o ochraně hospodářské soutěže. Kromě public enforcement je trestněprávní rovina dalším prostředkem, jak docílit férové hospodářské soutěže a „*zefektivnit vymáhání soutěžního práva*.“¹⁶⁹ Aplikace norem trestního práva přichází v úvahu tehdy, není-li možné docílit ochrany hospodářské soutěže předpisy správního práva, konkrétně zákonem o ochraně hospodářské soutěže, přičemž není vyloučena aplikace obou právních odvětví najednou. Na rozdíl od kartelových dohod není zneužití dominantního postavení sankcionováno přímo v samostatném ustanovení v § 248 odst. 2 trestního zákoníku. Dle názoru autor přichází trestněprávní represe v úvahu, bude-li jednání dominantního soutěžitele subsumováno pod jinou normu.

Ačkoliv dle § 11 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže uvádí, že zneužití dominantního postavení nastává tehdy, je-li v jeho důsledku poškozen i spotřebitel, aplikace § 253 trestního zákoníku na zneužití dominantního postavení je dle názoru autora téměř nulová. Znění zmíněného ustanovení sice dopadá na poškození spotřebitele, ale uvedený výčet skutkových podstat nenaplňuje znaky zneužití dominantního postavení. Navíc v právním odvětví trestního práva hmotného nelze vztáhnout na skutkové podstaty analogii, není tedy možné analogicky aplikovat § 253 trestního zákoníku na zneužití dominantního postavení.

Na této skutečnosti nemění nic ani zákon o trestní odpovědnosti právnických osob, neboť jeho obsahem není vymezení nových skutkových podstat trestných činů. Naopak § 7 vylučuje možnost spáchání trestního činu uvedeného v § 248 odst. 2 trestního zákoníku. Ze skutkových podstat trestných činů uvedených v trestním zákoníku je velice nepravděpodobné, že by bylo možné subsumovat

¹⁶⁷ Zásady ÚOHS, odst. 18

¹⁶⁸ Zásady ÚOHS, odst. 23

¹⁶⁹ PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-307-3, str. 541

zneužití dominantního postavení pod kteroukoliv skutkovou podstatu trestního zákoníku.

5.3. Soukromoprávní rovina

5.3.1. Obecně o soukromoprávním vymáhání

Ačkoliv ani procesní otázky soukromoprávní roviny (private enforcement) vymáhání zneužití dominantního postavení nejsou předmětem této práce, považuji za vhodné uvést obecnou rovinu a možné nároky, kterých je možné se domáhat soukromoprávními způsoby za deliktní jednání dominantního soutěžitele. Jedná se o realizaci soukromého subjektivního práva každého soutěžitele, který se cítí v důsledku deliktního jednání dominantního soutěžitele poškozen.

Jak již vyplývá z názvu kapitoly, v tomto případě nevystupuje v řízení na jedné straně ÚOHS v pozici organizační složky státu vykonávající moc veřejnou, ale jedná se o postavení dvou či více¹⁷⁰ soukromoprávních subjektů, soutěžitelů, kdy se jeden domáhá svých nároků vzniklých v přímém v důsledku deliktního jednání dominantního soutěžitele. Je tedy pouze na soutěžitelích, aby prokázali své nároky, jelikož nelze aplikovat zásadu vyšetřovací, ale pouze zásadu projednávací. Odpovědnost za deliktní jednání a povinnost k náhradě škody je v soukromém právu procesním častým předmětem soudního sporu, který probíhá podle občanského soudního řádu. Na občanský soudní řád navazuje zákonem o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže, který v roce 2017 nabyl účinnosti a k občanskému soudnímu řádu působí jako lex specialis, jenž byl výsledkem transpozičního procesu směrnice o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody. Není vyloučeno, aby se poškozený soutěžitel domáhal i jiných nároků než náhrady škody, jako například ušlého zisku a dalších nároků, jež jsou uvedeny níže v této práci. Ačkoliv se jedná o procesněprávní předpis, jsou zde obsaženy i ustanovení hmotněprávního charakteru jako například rozsah a způsob náhrady škod dle § 4 zmíněného předpisu. Jedná se o poměrně nový předpis, který ještě více přenesl do povědomí vymáhání soukromoprávních nároků za zneužití dominantního postavení.

¹⁷⁰ Dochází ke kolektivnímu dominantnímu zneužití, budou logicky pasivně legitimovaní všichni soutěžitelé, kteří se nachází v kolektivním dominantním postavení.

V českém právním prostředí není soukromoprávní rovina vymáhání škody za zneužití dominantního postavení nový fenomén, neboť například již řadu let běží soudní spory, které jsou i značně medializované, a to mezi Českými drahami jako dominantním soutěžitelem zneužívajícího své postavení uplatňováním podnákladových cen a Leo Expressem¹⁷¹, potažmo RegioJetem¹⁷² jako poškozenými soutěžiteli, kterým vznikla škoda. V obou případech se jedná o dlouhé vleklé spory, kde se výše náhrady škody pohybuje ve stovkách milionů korun a stále ani v jednom případě nebyl vydán pravomocný rozsudek. Oba zmíněné případy byly zahájeny před účinností zákona o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a jak je vidno, vymáhání nebylo příliš efektivní. K odstranění těchto nedostatků by měl tento zákon přispět. Jako příklad ukončeného soudního řízení, ve kterém byl vydán pravomocný rozsudek lze uvést spor společností Asiana a Student Agency. Tento soukromoprávní spor kontinuálně navazuje, na již citované rozhodnutí ÚOHS, kterým bylo deklarováno, že došlo k porušení hospodářské soutěže za užití nekalé praxe podnákladových cen. Žalobkyně, ASIANA, se domáhala náhrady škody za zneužití dominantního postavení, které spočívalo v uplatnění podnákladových cen na autobusové lince mezi Prahou a Brnem.¹⁷³

5.3.2. Jednotlivé soukromoprávní nároky

5.3.2.1. Právo na náhradu škody

Náhrada škody je nejtypičtějším příkladem a nejobvyklejším nástrojem *public enforcement* při vymáhání protisoutěžního jednání dominantního soutěžitelem. Zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže přináší značné usnadnění povinnosti prokázat škodu v důsledku omezení hospodářské soutěže. § 3 zmíněného zákona obsahuje domněnku, dle které vzniká škoda, pokud je hospodářská soutěž omezena formou kartelu. Dle mého názoru lze presumovat vznik škody i v důsledku zneužití dominantního postavení i s ohledem na zvláštní odpovědnost dominantního soutěžitelem. Proto bych považoval za vhodné ve

¹⁷¹ ČTK. Leo Express rozšíří žalobu na ČD, kvůli predátorským cenám žádá přes miliardu. *Aktuálně.cz* [online]. Praha: Aktuálně.cz, 2020 [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/doprava/leo-express-rozsiri-zalobu-na-ceske-drahy-zada-vic-nez-milja/r~b3ef5f42202111ebaabd0cc47ab5f122/>.

¹⁷² ČT24 - Česká televize. RegioJet žaluje České dráhy o 717 milionů korun. ČT24 [online]. Praha: Aktuálně.cz, ČT24 [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1532820-regiojet-zaluje-ceske-drahy-o-717-milionu-korun>

¹⁷³ Srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2018, sp. zn. (17) 25 Cm 141/2011

zmíněném ustanovení uvést domněnku vzniku škody i na zneužití dominantního postavení.

Jelikož se tedy v případě dominantního soutěžitele nevyskytuje tato domněnka, je nezbytné prokázat vznik škody a k tomu dále příčinnou souvislost mezi zneužitím a vzniklou škodou soutěžitele požadujícího za tuto náhradu. Se zaměřením na kauzální nexus byl vydán výrok nepřiznávající náhradu škody za zneužití dominantního postavení Městským soudem v Praze.¹⁷⁴ Ze strany Městského soudu bylo nepřiznání nároku odůvodněno tím, že „[...] *dominantním soutěžitelem na relevantním trhu [...] a svého postavení zneužíval, odpovídal za každou škodu, která žalobci vznikla.*“¹⁷⁵ Za skutečnou škodu lze v například považovat provozní ztrátu, ale i inzerce či vybavení autobusů.¹⁷⁶

Z autorova pohledu uplatnění soukromoprávní náhrady škody za zneužití dominantního postavení přináší značné podnikatelské riziko. Aby mohl žalobce prokázat škodu, musí ji přesně vyčíslit a uvést kauzální nexus. Je nutné si uvědomit, že žalobce bude k prokázání škody předkládat důkazy, které mohou mít charakter obchodního tajemství, know-how a dalších informací majících potenciál konkurenční výhody. Jelikož žalovaný má právo znát veškeré navrhované skutečnosti a je mu umožněno mj. nahlížet do soudního spisu, bude mu umožněn přístup k těmto skutečnostem. V důsledku může tato skutečnost vést k okolnostem, díky kterým dominantní soutěžitel ještě posílí své postavení na relevantním trhu, pokud převezme obchodní praktiky, které používá druhý soutěžitel.¹⁷⁷ Dále z opačného pohledu i žalovaný má ediční povinnost a bude tedy povinen na výzvu soudu předložit požadované dokumenty, jež mohou mít charakter již zmíněného obchodního tajemství. Na předkládané důkazy je kladen požadavek, aby byly dostatečně určité a měly vypovídající hodnotu.¹⁷⁸

¹⁷⁴ Srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 12. 2015, sp. zn. 21 Cm 14/2014

¹⁷⁵ Tamtéž

¹⁷⁶ Srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2018, sp. zn. (17) 25 Cm 141/2011

¹⁷⁷ Srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 12. 2015, sp. zn. 21 Cm 14/2014

¹⁷⁸ Tomáš Kubeša. "Aktuální stav, právní předpoklady a východiska soukromoprávního vymáhání škody způsobené porušením soutěžního práva v ČR". Časopis pro právní vědu a praxi 4:555-567, strana 566

5.3.2.2. Právo na vydání bezdůvodného obohacení

Není vyloučeno, aby dominantnímu soutěžiteli v důsledku jeho nekalých praktik vzniklo bezdůvodné obohacení. Splnění znaků dosažení bezdůvodného obohacení v důsledku zneužití dominantního postavení lze charakterizovat jako „majetkový prospěch získaný jednak plněním z neplatného právního úkonu, jednak z nepoctivých zdrojů.“¹⁷⁹ Poškozený soutěžitel tak může požadovat spolu s náhradou škody i vydání bezdůvodného obohacení. Názory odborné veřejnosti se rozcházejí v tom, jestli má přednost náhrada škody před vydáním bezdůvodného obohacení. Eliáš k této otázce zastává tezi, že „právo na vydání bezdůvodného obohacení lze uplatnit pouze v tom případě, pokud nejsou splněny podmínky pro dosažení téhož plnění z titulu práva na náhradu škody.“¹⁸⁰ Naopak Mikulíková ve vztahu k náhradě bezdůvodného obohacení uvádí, že „může být někdy dokonce preferovanou variantou oproti uplatnění práva na náhradu škody.“¹⁸¹

Zákonná definice občanského zákoníku v § 2991 odst. 1 pod pojmem bezdůvodného obohacení rozumí následek jednání na úkor jiného bez spravedlivého důvodu, pod což lze zahrnout i zneužití dominantního postavení.

Uvedené ustanovení počítá se čtyřmi podmínkami, aby se jednalo o bezdůvodné obohacení dominantního soutěžitele, a to s obohacením, ochuzením, příčinnou souvislostí, a hlavně s bezdůvodností obohacení. Příkladem může být situace, kdy dominantní soutěžitel v důsledku svého postavení uzavře s jiným soutěžitelem vázanou dohodu, která obsahuje ujednání o ceně převyšující tržní hodnotu.¹⁸²

5.3.2.3. Právo na zadostiučinění

Někteří autoři uvádí jako příklad *private enforcement* požadavek poškozeného soutěžitele na vydání zadostiučinění. Pod zadostiučiněním lze rozumět odstranění nemajetkové újmy poškozenému soutěžiteli. Zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže s požadavkem na přiměřené zadostiučinění

¹⁷⁹ PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-307-3, str. 556

¹⁸⁰ PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-307-3, str. 556

¹⁸¹ MIKULÍKOVÁ, Lucie. *Soukromoprávní vymáhání soutěžního práva v ČR: teorie a praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-791-0, str. 410

¹⁸² MIKULÍKOVÁ, Lucie. *Soukromoprávní vymáhání soutěžního práva v ČR: teorie a praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-791-0, str. 410 a 411.

nepracuje. Nicméně osobám omezeným v hospodářské soutěži je toto právo přiznáno v § 2988 občanského zákoníku.

S požadavkem na zadostiučinění není hojně užívaným institutem. Například M. Petr uvádí, že k datu vydání své publikace soudní soudy v České republice zaznamenaly pouze tři případy, kdy bylo požadováno zadostiučinění za porušení hospodářské soutěže. Není však rozvedeno, kolik z návrhů bylo vznešeno v důsledku zneužití dominantního postavení.¹⁸³

Zadostiučinění lze provést nejen finančním vyrovnáním, ale například i omluvou či dalším způsobem vedoucím k reparaci za vzniklou újmu. Zadostiučinění lze shledat i v možnosti zveřejnění rozsudku, po vzoru rozhodnutí ÚOHS, která jsou rovněž veřejná. Občanský soudní řád dle § 155 odst. 4 přiznává možnost zveřejnit rozsudek týkající se práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním. Optikou tohoto ustanovení je tedy možné zveřejnit rozsudek týkající se náhrady škody za zneužití dominantního postavení. Zveřejnění rozsudku přichází v úvahu jen tehdy, bylo-li žalobě vyhověno, byť i jen částečně. Při zveřejnění rozsudku je nutné brát v potaz obchodní tajemství a další utajované informace, které se v rozsudku vyskytují. Rozhodne-li soud o zveřejnění rozsudku, neměl by uvádět takové informace a shodně jako např. u ÚOHS tyto informace vypustit a nezveřejňovat je.¹⁸⁴

Dle názoru autora je v dnešní době význam zadostiučinění formou zveřejnění rozsudku zcela marginální. Jednak v dnešní době jsou soutěžitelé, obzvláště ti v dominantním postavení hojně monitorováni médii a dále je již od 1. 12. 2020 možné vyhledat nová rozhodnutí soudů nižších instancí přes databázi soudních rozhodnutí.

¹⁸³ M. Petr uvádí, že k roku 2010 byl podán tento návrh ve třech případech, přičemž není známo, kolik z těchto se týkalo zneužití dominantního postavení.

¹⁸⁴ MIKULÍKOVÁ, Lucie. *Soukromoprávní vymáhání soutěžního práva v ČR: teorie a praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-791-0, str. 412

6. Závěr

Zneužití dominantního postavení je jedním z případů deliktního jednání dominantního soutěžitele, kterým se zabývá soutěžní právo, přičemž svou závažností se řadí mezi nejzávažnější oblasti soutěžního práva, které je potřeba zákonem regulovat. Na regulaci soutěžního práva je možné nahlížet několika pohledy, které se od sebe liší v tom, jak moc a zdali vůbec je potřeba regulovat soutěžní právo a dominantní postavení zvlášť. Pokud by na relevantním trhu existovala dokonalá konkurence, nutnost zásahu zákonodárce by byla minimální, ba dokonce i nulová. Avšak existence dokonalé konkurence v hospodářské soutěži je pojem spíše doktrinální a v praxi se s ním nelze setkat. Z tohoto důvodu autor považuje debaty nad tím, jestli je vůbec potřeba regulace hospodářské soutěže za liché a lze pouze uvažovat, jak moc citelný zásah do hospodářské soutěže je vhodný, aby byl skutečně přínosný i pro spotřebitele.

Jelikož relevantní trh v mnohých případech překračuje hranice členského státu, nelze vnímat vnitrostátní právní úpravu pouze jako prostředek aplikující komunitární právo na území členského státu, ale je potřeba při posuzování zneužití dominantního postavení aplikovat obě tyto roviny. Potřeba souběžné aplikace komunitárního práva se, dle názoru autora, projevuje ne hlavně v otázkách primárního práva, tedy článku 102 SFEU, ale především v rozhodovací praxi SDEU a pak i se zaměřením na soft-law, jež bylo tvořeno komisí.

Ačkoliv soutěžní právo, a to i v případě dominantního postavení, je bohaté co do rozhodovací praxe soudů a speciálních úřadů, v případě vztahujících se norem na tuto oblast se nedá hovořit o adekvátním množství, neboť se jedná pouze o dvě hmotněprávní ustanovení v zákoně o ochraně hospodářské soutěže a jeden článek v SFEU. Tento nepoměr je patrný hlavně v kontextu pojmů, jež jsou soutěžním právem užívány a jejich zákonná definice chybí, jak tomu je například u speciální odpovědnosti či objektivního ospravedlnění. V současné době je Poslanecké sněmovně předložen jeden návrh novely zákona o ochraně hospodářské soutěže, jež byl předložen organizačnímu výboru a nebyl tedy projednán ani v prvním čtení. Navržená novela, mimo odstranění terminologických nepřesností, přináší zákonnou povinnost ÚOHS vydávat výroční zprávu. Navrhovatel, tedy předchozí vláda, zasazuje tuto povinnost do § 20 mezi působnost a pravomoc ÚOHS. Nelze však hovořit o pravomoci, pokud se jedná o povinnost. Zařazení autor považuje za

nevhodné s ohledem na to, že zákon o ochraně hospodářské soutěže v § 20a uvádí výčet pravomocí a povinností ÚOHS. Ačkoliv se jedná o pravomoci a povinnosti ve vztahu k zjišťování skutečností porušení hospodářské soutěže, jeví se mi jako příhodnější tuto povinnost zařadit do tohoto paragrafu jako samostatný odstavec na závěr. Hojně diskutovaným pojmem je institut shovívavosti, který je taktéž navrhován. I zde dopadá jeho působnost pouze na kartelové dohody a zneužití dominantního postavení zcela opomíjí.

Účinným nástrojem proti riziku možnosti zneužití dominantního postavení může být zavedení compliance programu ze strany soutěžitele a dále i zavedení etické linky. V obou případech budou mít taková opatření preventivní charakter, díky kterému je soutěžiteli umožněno snadněji předcházet a případně rozpoznávat jednání odporující soutěžnímu právu a provést kroky k jejich zamezení a odstranění škodlivých následků, pokud již zneužití proběhlo. V takovém důsledku lze odstranit škodlivé následky ještě před zahájením řízení ze strany ÚOHS, přijme-li dominantní soutěžitel opatření k nápravě.

7. Summary

Abuse of a dominant position is one of the cases of tortious conduct of a dominant competitor dealt with in competition law, and its seriousness ranks it among the most serious areas of competition law that need to be regulated by law. There are several perspectives on competition law regulation, which differ in how much and whether competition law and dominance need to be regulated separately. If perfect competition existed in the relevant market, the need for legislative intervention would be minimal or even zero. However, the existence of perfect competition in competition is a rather doctrinal concept and is not encountered in practice. For this reason, the author considers debates on whether there is any need for competition regulation to be futile, and one can only consider how much intervention in competition is appropriate to be truly beneficial for consumers.

This thesis summarises the individual practices of abuse of dominant position not only according to the statutory conditions but also in accordance with the decision-making practice of the authorities concerned.

8. Seznam zkratek

občanský zákoník	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Komise	Evropská komise
Nařízení o provádění pravidel	NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy
trestní zákoník	Zákon č. 40/2009 Sb.,
Sdělení komise	Sdělení komise – Pokyny k prioritám Komise v oblasti prosazování práva při používání článku 82 Smlouvy o ES na zneužívající chování dominantních podniků vylučující ostatní soutěžitele (2009/C 45/02)
Sdělení Komise o definici relevantního trhu	Sdělení Komise o definici relevantního trhu pro účely práva hospodářské soutěže Společenství (97/C 372/03) Text s významem pro EHP.
zákon ochraně hospodářské soutěže 1991	Zákon č. 63//1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže
Zákon o ochraně hospodářské soutěže	zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže
Pokyny pro výpočet pokut	Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (2006/C 210/02)
Oznámení ÚOHS	Oznámení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 8. 11. 2013 o alternativním řešení soutěžních problémů a odložení věci
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže	Zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské

soutěže), ve znění pozdějších předpisů,
(zákon o náhradě škody v oblasti
hospodářské soutěže)

Zásady ÚOHS

Zásady postupu Úřad pro ochranu
hospodářské soutěže při stanovování výše
pokut podle § 22 odst. 2 zákona č. 143/2001
Sb., o ochraně hospodářské soutěže,
v platném znění

zákon o kartelech a soukromých monopolech

Zákon č. 141/1933 Sb., o kartelech a
soukromých monopolech (kartelový zákon)

9. Seznam použitých pramenů

Komentáře, monografie a učebnice

MIKULÍKOVÁ, Lucie. *Soukromoprávní vymáhání soutěžního práva v ČR: teorie a praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-791-0.

RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-447-0.

KINDL, Jiří. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 3., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-627-2.

KINDL, Jiří. *Soutěžní právo*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-806-1.

BEJČEK, Josef, Petr HAJN a Jarmila POKORNÁ. *Obchodní právo: obecná část, soutěžní právo*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-547-3.

PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-307-3.

MÄIHÄNIEMI, Beata. *Competition law and big data: imposing access to information in digital markets*. Northampton: Edward Elgar Publishing, 2020, 1 online zdroj (336 stran). ISBN 9781788974264.

PARCU, Pier Luigi, Giorgio MONTI a Marco BOTTA. *Abuse of dominance in eu competition law: emerging trends*. Cheltenham, England: Edward Elgar Publishing, 2017 - 2017, 1 online resource (208 pages). ISBN 1-78536-762-5.

LANGER, Jurian. *Tying and bundling as a leveraging concern under EC competition law*. Place of publication not identified: Kluwer Law International, 2007, 1 online resource (297 pages). ISBN 1-281-90823-1

PAŠEK, Martin. § 2894 [Škoda a nemajetková újma]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 3002, marg. č. 4.

JONES, A; SUFRIN, B. *EU Competition Law. Text, Cases, and Materials*. Fourth Edition. Oxford University Press, 2011, 1287 s. ISBN 978-0-19-957273-1.

Články

VAN KOTEN, Silvester. Structural versus behavioral remedies in the deregulation of electricity markets: An experimental investigation motivated by policy concerns. *European Economic Review*. 2013(64), str. 257.

KARABEC, Tomáš. *Politická ekonomie* [online]. 2003. Praha, 2003 [cit. 2022-03-30]. ISSN 0032-3233

CORNELIA BEATRICE GABRIELA ENE-DINU. THE TERM OF "RELEVANT MARKET", AS ELEMENT OF DOMINANT POSITION PROVIDED BY ART.

102 OF THE TREATY ON THE FUNCTIONING OF THE EUROPEAN UNION. *Challenges of the Knowledge Society* [online]. Bucharest: Nicolae Titulescu University Editorial House, 2019, **13**(1), 569-573 [cit. 2022-03-31]. ISSN 2068-7796.

Rozhodnutí SDEU

Joined Cases C-241/91 P a C-242/91 P *Radio Telefis Eireann (RTE) a Independent Television Publications Ltd (ITP) vs. Komise* [1995] I-00743

Case C 6-72 *Europemballage Corporation and Continental Can Company Inc. vs Komise* [1975] 00495 "Case C-7/97 *Oscar Bronner GmbH & Co. KG v Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag GmbH & Co. KG, Mediaprint Zeitungsvertriebsgesellschaft mbH & Co. KG and Mediaprint Anzeigengesellschaft mbH & Co. KG.* [1998] I-07791

Case C-62/86 *AKZO Chemie BV v Commission* [1991] I-03359

Case C-202/07 P, *France Télécom SA vs. Komise* [2009] I-02369

Case C-202/07 P, *France Télécom SA vs. Komise* [2009] I-02369

Case C-85/76 *Hoffmann-La Roche & Co. AG vs. Komise* [1979] 00461

Case C-238/87 *AB Volvo v Erik Veng (UK) Ltd.* [1988] 06211

Case C-85/76 *Hoffmann-La Roche & Co. AG vs. Komise* [1979] 00461

Case C-209/10 *Post Danmark A/S v. Konkurrencerådet* [2012]

Case C-52/09 *Konkurrensverket v TeliaSonera Sverige AB* [2011] I-00527

Case C-85/76 *Hoffmann-La Roche & Co. AG vs. Komise* [1979] 00461

Case C-322/81, *NV Nederlandse Baden Industrie Michelin vs. Komise* [1983] 03461

Case C-393/92 *Municipality of Almelo and others v NV Energiebedrijf Ijsselmij* [1994] I-01477

Case 226/84 *British Leyland Public Limited Company v Commission* [1986] 03263

Case C 6-72 *Europemballage Corporation and Continental Can Company Inc. vs Komise* [1975] 00495

Case C 209 až 215 a 218/78 *Heintz van Landewyck SARL a další vs. Komise* [1980] 03125

Case C 138/11 *Compass-Datenbank GmbH vs. Rakouská republika* [2012]

C-67/96 *Albany International BV and Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie* [1999] ECR I-05757

Case C-41/90, *Höfner & Elser v. Macrotron GmbH* [1991] I-01979

C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P to C-208/02 P and C-213/02 P *Dansk Rørindustri and Others v Commission* [2005] I-05425

Case C-27/76 *United Brands Company and United Brands Continentaal BV vs. Komise* [1978] 00207

Rozhodnutí Tribunálu

Joined cases T-68/89, T-77/89 and T-78/89 *Società Italiana Vetro SpA, Fabbrica Pisana SpA and PPG Vernante Pennitalia SpA vs. Komise* [1992] II-01403

Case T-228/97 *Irish Sugar vs. Komise* [1999] II-02969

Case T-30/89 *Hilti AG v Commission* [1991] II-01439

Rozhodnutí Komise

Case COMP/C-3/37.792, *Microsoft* [2004]

Case COMP D3/38.044, *NDC Health/IMS Health* [2001]

Case COMP/C-3/37.792, *Microsoft* [2004]

Rozhodnutí českých soudů

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2018, sp. zn. (17) 25 Cm 141/2011

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. 12. 2015, sp. zn. 21 Cm 14/2014

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 15. 5. 2001, sp. zn. 2 A 10/2000-58

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2014, č. j. 7 Afs 57/2011-1234

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 7. 2008, sp. zn. 7 As 58/2006

Nález Ústavního soudu České republiky, ze dne 11. července 2007, sp. zn. II. ÚS 192/05

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2014, sp. zn. 5 Afs 15/2012

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 6. 10. 2020, sp. zn. 6 Cmo 63/2020-759

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2020, č. j. 1 As 52/2020-36

Rozhodnutí ÚOHS

Rozhodnutí ÚOHS ze dne 27. 1. 2003, sp. zn. S 238/02-313/03-ORP

Rozhodnutí ÚOHS ze dne 4. 4. 2005, č. j. S 1/05-A-2509/05-OHS

Rozhodnutí ÚOHS ze dne 17. 10. 2012, č.j. ÚOHS-S1/03-1263/2012/810/ŠV

Rozhodnutí ÚOHS ze dne 18. 2. 2011, č.j. S162/2008/DP-4490/2010/820/DBR

Rozhodnutí ÚOHS ze dne 24. 9. 1992, sp. zn. 1603/92

Rozhodnutí ÚOHS ze dne 6. 12. 1999, sp. zn. S102/99

Rozhodnutí ÚOHS ze dne 14. 5. 2003, č.j. R 35/2002

Rozhodnutí ÚOHS, ze dne 1. 6. 2021, sp. zn. R0236/2020/HS

Právní předpisy

Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, v platném znění

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, v platném znění

Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, v platném znění

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Zákon č. 262/2017 Sb., o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže a o změně zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o náhradě škody v oblasti hospodářské soutěže)

Sekundární právo Evropské unie

NAŘÍZENÍ RADY (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy

Materiály komise

Sdělení Komise o definici relevantního trhu pro účely práva hospodářské soutěže Společenství (97/C 372/03)Text s významem pro EHP In: Úřední věstník 09/12/1997 Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A31997Y1209%2801%29>

Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (2006/C 210/02) In: Úřední věstník 1.9.2006 Dostupné také z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52006XC0901\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52006XC0901(01)&from=EN)

Sdělení komise – Pokyny k prioritám Komise v oblasti prosazování práva při používání článku 82 Smlouvy o ES na zneužívající chování dominantních podniků vylučující ostatní soutěžitele (2009/C 45/02) In: Úřední věstník 24.2.2009 Dostupné také z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52009XC0224%2801%29>

EUROPEAN COMMISSION DG COMPETITION. DG Competition discussion paper on the application of Article 82 of the Treaty to exclusionary abuses. Brussels: European Commission, 2005. Dostupný také z:

<https://ec.europa.eu/competition/antitrust/art82/discpaper2005.pdf>.

Materiály ÚOHS

Zásady postupu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže při stanovení výše pokut podle § 22 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v platném znění

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: Výroční zpráva ÚOHS za rok 2020. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2020. Dostupné také z: https://www.uohs.cz/download/VZ_uplne/Vy-roc-ni-zpra-va-2020-web-.pdf.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: *Výroční zpráva ÚOHS za rok 2019*. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2019. Dostupné také z: https://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/UOHS_Vyrocnizprava-2019_web.pdf.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: *Výroční zpráva ÚOHS za rok 2018*. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2018. Dostupné také z: https://www.uohs.cz/download/VZ_verejnost/Vyrocnizprava-2018-CZ_web.pdf.

Internetové odkazy

ČTK. Leo Express rozšíří žalobu na ČD, kvůli predátorským cenám žádá přes miliardu. *Aktuálně.cz* [online]. Praha: Aktuálně.cz, 2020 [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/doprava/leo-express-rozsiri-zalobu-na-ceske-drahy-zada-vic-nez-milia/r~b3ef5f42202111ebaabd0cc47ab5f122/>.

ČT24 - Česká televize. RegioJet žaluje České dráhy o 717 milionů korun. *ČT24* [online]. Praha: Aktuálně.cz, ČT24 [cit. 2022-03-30]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1532820-regiojet-zaluje-ceske-drahy-o-717-milionu-korun>

Ministerstvo dopravy. Novým provozovatelem mýtného systému má být od roku 2020 CzechToll a SkyToll. *Ministerstvo dopravy* [online]. 201án. 1., 2018 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.mdcr.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Novym-provozovatelem-mytneho-systemu-ma-byt-od-rok>

ÚOHS. Vývoj soutěžního práva. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže* [online]. Brno, 2012 [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/ouradu/historie-uradu/vyvoj-soutezniho-prava.html>